Kiszántul

Politikai napilap

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre ..... 16 k.
Negyedévre ..... 4 „
Helyben házhoz hordva:
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 „
Vidékre postán szállitva:
Egész évre ..... 24 kor
Negyedévre ..... 6 „
Egyes szám ára 8 fillér.

Megjelenik minden nap, a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők

XX. évfolyam 163. szám. Nagyvárad. Vasárnap 1914 julius 19

A város fásitása.

A mérnöki hivatal előterjesztése.

A magyar ember ha külföldi városba kerül, mindenütt azt tapasztalja, hogy nagy gondot forditanak a közterek és utcák ültetvényeire. Mindenfele szebbnél-szebb parkok s ahol csak a forgalom engedi, fa és ültetvény.

És a közönség valósággal őrködik a közterek és utcák fái és más ültetvényei fölött, nem ugy mint nálunk, ahol még a meglevő kevés fa és virág közpréda embernek, állatnak s nem egyszer divatosan öltözött nők és férfiak sem restelik a közhelyeken levő növényzet pusztitását.

Nagyváradon elég szegényesen vagyunk a közterek dolgában s a meglevő utcai fásitások kilencven százalékát nem a városnak köszönhetjük.

Sztarovoszky-, Lukács György-, Szaniszló-utca fásitását a hajdani szépitő egyesület ültette, a Fő-utca külső részén levő s hivatalosan halálra itélt hársfa sorokat szintén ennek az egyesületnek lehet köszönni; a Schlauch-teret Schlauch bibornok rendeztette be; a már majdnem egészen kipusztitott Rhédey-kertet készen kapta a város; a hajdani Városliget rendezését Bunyitay Vince praelátus 20 ezer koronás adománya mozditotta elő.

Ezek mellett a város alig tett valamit az utcák fásitása tekintetében.

Pedig jóllehet, hogy igen sok utcánk olyan szük, hogy fásitani nem lehet, de van elég olyan utca Nagyváradon, amelyen nagyon is elférne a fásitás.

A városi mérnöki hivatal tervbe vette, hogy a város szélesebb, vagy kisebb forgalmu utcáit fásitsa be a város. Előterjesztést tett, hogy az Aradi-ut. Akadémia-, Árvaház-, Báthory-, Bertsey György-, Damjanich-, Füzes-, Halász-, Jakab Mihály-, Kálvária-, Kertész-, Pável-, Szentpétery-, Szőllős-, Terézia-, Temető-, Vitéz-utcák, a László-ut, Bánya-sor, Kápolna-tér, Ossi-tér, Templom-tér, Szarvas-sor, Vár tér és a Velenceipart befásitását határozza el a város.

Aránylag ezen szép tervet kevés költséggel keresztül lehetne vinni, mert a városi faiskola olyan állapotban van, hogy elég csemetekészlettel rendelkezik az utcák befásitására, tehát csak az ültetéssel járó költségek terhelnék a várost, ami kitelnék pár ezer koronából s ezért nem kellene pótadót emelni.

S milyen más képet mutatna ez a 25 befásitott utca, mennyit nyerne vele a város szépészeti, de főleg közegészségi tekintetben! És milyen más volna Nagyvárad egész külső képe: Lombos fákkal, virágokkal. E pompázó kulturával!

Csakhogy ehhez kultura kell az emberekben is. S mikor mondhatjuk el ezt az egész közönségről?

Péter király nyugdijban. Belgrádból jelentik: A szerb udvarhoz közelállók mint befejezett tényt emlegetik, hogy Péter király nem foglalja el többé Szerbia trónját és a hatalom végleg Sándor trónörökös kezében marad.

A trónörökös királylyá való koronázása még egy ideig késni fog, azonban meghatározott időn belül meg fog történni. Péter király augusztus közepén Vranjska-banja fürdőre megy és itt több hétig marad.

Innen Arangyelovic fürdőbe megy és csak ezután fognak afölött dönteni, vajjon gyógykezelésének befejezése végett ne utazzék-e a király valamelyik külföldi fürdőre? A leghatározottabban állitják, hogy Péter soha többé nem fogja elfoglalni a trónt.

Románia hadiutat épit Magyarország felé.

Amig Magyarország még csak annál a jámbor óhajtásnál tart, hogy Románia felé jó lenne megerősiteni a határt, addig keleti szomszédunk máris lázasan dolgozik ezen. A Zsil völgyéből gyönyörü ut visz Romániába a Szurdok-szoroson át. Az első romániai város, Tirgu-Jin mintegy husz-huszonöt kilométernyire van a szoros folytatásában. Ez fontos katonai pontja Romániának.

A román hadvezetőség jól tudja, hogy a szurdoki ut könnyen védhető Magyarország felől, azért elhatározta, hogy sürgősen uj hadiutat épittet, amely alkalmas a csapatoknak gyors mozgására a magyar határ felé s viszont olyan a fekvése, hogy a a magyar támadásnak sikeresen ellenállhasson.

Biztos forrásból értesülünk, hogy máris épül az uj hadiut Tirgu-Jin és a magyar határ között, amelyet Alsócsimpa közelében ér el.

Éjjel-nappal egész sereg munkás dolgozik rajta, hogy rövid hetek alatt elkészüljön.

Az utépités ürügye a csimpai határban levő erdőségek kihasználása, noha nyilvánvaló, hogy ezzel csak leplezni akarják a katonai készülődést, mert hiszen a szóban forgó erdőségeket már régen kiirtották.

Szőnyeg- és függönyvásár

leszállitott olcsó árakkal megkezdődött. Paplan, matrac, ágy és asztalteritők. Szepességi és rumburgi vásznak és asztalnemüek. Teljes menyasszonyi kelengyék gyönyörü csecsemő fehérnemüek

Czillér Imre áruházában.

Hány szavazó lesz Nagyváradon.

Az összeirások befejezése.

A szavazókörök összeiró küldöttségei, egy kivételével, már befejezték mükö-désüket.

Az összeiró küldöttségek előtt igen kevesen jelentkeztek s összesen alig pár száz uj szavazó jutott be a jelentkezések révén a választók névjegyzékébe.

Az összeirásnál azonban átvizsgálták az adókönyveket is, valamint a hivatalok, testületek, részvénytársaságok által beterjesztett kimutatásokat s ezek alapján sok polgár került be a választók közzé.

Tetemesen megszaporodtak pl. a vasutnál az alkalmazottak száma a választók között. Egyik másik részvénytársaság nagyobb ipari vállalattól tömegesebben jutottak be alkalmazottak azon a cimen a névsorba, mert hosszabb idő óta állanak a cég szolgálatában.

Általában az összeiró küldöttségek nagyon lelkiismeretesen kezelték a dolgot s csak a legvégső esetben utasitottak el egyeseket a felvételtől. Összesen igen keveset utasitottak el az összes kilenc szavazókörben.

Az eddigi adatokból az látszik, hogy a szavazók, az uj törvény alapján, az eddigi szavazók 15 százalékával szaporodik. Mivel pedig a folyó évben, a régi törvény alapján 6500 szavazó volt Nagyváradon, az uj törvény alapján az 1915. évben mintegy 8000 szavazója lesz Nagyvárad városának.

*

A II. választókerület 2. szavazókörében is már befejezték az összeirást, azonban a küldöttség elnöke, az esetleg elmaradtakra való tekintettel, még egy napi pótösszeirást tart, amelyre nézve a következő értesitést bocsátotta ki:

A II-ik képviselőválasztó kerület 2-ik szavazókörében lakó választójogosultsággal biró polgárokat értesitem, hogy folyó hó 20-ikán, hétfőn d. u. 4—7 óráig az összeiróküldöttség az őr-utcai elemi fiuiskolában működni fog. Felhivom mindazokat, akik még ezideig nem jelentkeztek, hogy ezen időben annál is inkább jelentkezzenek, mivel késöbbi jelentkezések nem fogadtatnak el.

Nagyvárad, 1914. julius 18.

Dr Adorján Ármin,
összeiróküldöttségi elnök.

Az albán válság.

Durazzóból érkező távirati jelentések szerint Valonából a lakosság Durazzóba kezdett menekülni. Valona teljesen védtelenül áll a felkelőkkel szemben. Az osztrák-magyar és olasz konzulátusok egy neutrális zónát jelöltek ki, amely a tengerparthoz vezet, hogy támadás esetén a lakosság a hajókra menekülhessen. A helyzet Durazzóban sem jobb, mint Valonában.

A Durazzó előtt álló albán felkelő csapatok segitségére két nappal ezelőtt több csapat epiruszi felkelő is érkezett.

Az olasz expediciós hadtest.

Róma, julius 18. A Tribuna jelentése szerint Olaszország még a holnapi nap folyamán utnak inditja expediciós hadtestét Albánia felé. Az olasz kormány az albán expedició minden egyes részletére megegyezett Ausztria-Magyarországgal. Az olasz expedició 12.000 emberből fog állani 40 ágyuval. Közvetlenül az olasz expediciós hadtestnek Albániába való megérkezése után Ausztria-Magyarország hasonló intézkedéseket fog tenni és szintén ilyen haderőt fog Albániába küldeni.

A felkelők körülzárták Durazzót.

Durazzó, julius 18. A felkelők már teljesen körülzárták Durazzót. Egyrészük behatolt arra a félszigetre, melyen a város fekszik és benyomult a külső utcákba. Három kilométerre a várostól már nagyobb felkelő csapatok vannak. Tegnap egy parlamentairt küldtek a városból Sijakba, hogy tárgyaljon a felkelőkkel, a kik azonban nem tárgyaltak vele, sőt inzultálták.

Romániai menekültek Nagyváradon.

Szin magyar vidékekre viszik őket. Akik gyülölik Romániát.

Brassóból hozták őket. Tiz román munkást, akik kimenekültek a hazájukból, mert nem tudtak még betevő kenyeret sem keresni. Elmenekültek, mert nem birták az ott uralkodó állapotokat, a kancsukát és a koplalást.

Tizen vannak: Mautha Atanosz, Jakalescu Gyorgye, Miku I. Kazul, Stefá nI. Stefán, Nikolescu Lázár, Petrescu Constantin, Savulescu György, Rubin Mozes (izr.), Frumonescu Demeter és Dimitriu Sándor. Lakatos, kárpitos és földmüvesek. Az egyik Petrescu Constantin pedig hat gimnáziumot végzett elektrotechnikus, aki éveket töltött Párisban. A ruháján is meglátszik, hogy értelmes ember, aki csak a nyomor miatt került a rongyos emberek közé.

Tegnap délelőtt érkeztek meg a földvári vonattal. Brassóból küldték Nagyváradra, hogy innen aztán *szinmagyar vidékekre* szállitsák őket. Csak magyar városokba, hogy sajátitsák el a magyar nyelvet és jó állami polgárok váljanak belőlük.

Szerdáig a toloncházban laknak. Munkatársunk felkereste a menekülteket. Legtöbbje toprongyos alak, de van köztük jól öltözött is mint Petrescu Constantin, akinek öt arany gyürü csillog az ujjain.

Abban egyértelmüleg megegyeznek, hogy semmi szin alatt sem mennek vissza Romániába. Mikor a kifáradt, elcsigázott bolgárokat támadta meg Románia, akkor

A MEREDEK SZÉLÉN.

Irta **Zöldi Márton.**

A megyei asztalnál a „Bárány"-fogadóban arról folyt a szó, hogy az ifjuság, főleg a tudományos pályára készülő ifjuság, milyen könnyü prédája a züllésnek.

És aki egyszer elzüllött, mondotta a megyei főügyész kemény szentenciázó nyomatékkal, abból nem lesz soha prédikációs halott.

A társaság tagjai igent bólintottak. Csak Csorba Illés, a kuriai biró rangban álló nyugalmazott törvényszéki elnök, ki ritkán járt a megyei urak közé, emelte föl nagy, szegletes koponyáját és a megyei főügyész felé forditotta tekintetét. Ingerkedő mosoly suhant végig a fakó szine mellett is élénk, fiatalos arcon.

— Ej, ej, Miskám — szólott a főügyésznek — hát mernéd nekem azt jósolni, hogy főtisztelendő Sárosy Áron esperes uram, ha majdani temetésemen hivatalból megjelenik, sajnálja hült poraimtól egy kis prédikációt? Ugy-e ezt nem mernéd jósolni? Pedig hát én ugyancsak elvoltam züllve nyakig! Egy szikra hijja volt, hogy közönséges kriminalitást el nem követtem . . .

— Kriminalitást? — kérdezték többen elszörnyüködést mutatva.

— Igen, bólintott Csorba Illés komolyan, olyan kriminalitást, amiért én száz és száz embert itéltem vegyesen fogházra, börtönre, fegyházra, a fenforgó ténykörülmények szerint. És nem gyerekészszel készültem a bünös cselekedet végrehajtására, hanem jogászkoromban, mikor a büntetőjogból már levizsgáztam. Ha nagyon érdekel, el is mondhatom nektek.

Mindenki megigazitotta székét, hogy jobban lássa az elbeszélő arcát s nagyobb figyelemmel hallgassa.

— Az én jogászkorom, — kezdette a nyugalmazott törvényszéki elnök — a hatvanas évek végére esett. Akkor még állott a Zrinyi-kávéház, körülbelül azt az erkölcsi nivót mutatta, amelyet Szigligeti Ede festett róla a „Szökött katona" cimü népszinmüben.

Az uri osztályhoz tartozó gonosztevők itt találkoztak éjjelenkint s a tönkrejutott, lecsuszott emberek ide menekültek a hajléktalanság elől.

Édesapám halála után, nem is mondhatom, hogy a saját hibámból, a legnagyobb nyomoruságba jutottam. Onnét hazulról nem volt semmi remélleni valóm, édesanyám szegény, maga is himzésből tartotta fenn magát.

Igy kerültem én is a Zrinyi-kávéházba rendes éjjeli alaknak. Lakásom nem volt s a kávéházak egyik asztalára dőlve aludtam néhány órát naponta. Ez ottan annyira megszokott dolog volt, hogy a pincéreknek fel sem tünt. A pincérek általában csak a passzsiv védelemre szoritkoztak: beszüntették a hitelt.

Ruházatom egy meglehetős jó karban levő atillából és egy zsinóros pantallóból állott. Minden egyéb ruhámat már hónapokkal előbb eladtam.

Ebben a kávéházban ismerkedtem meg két jól öltözött, de meglehetősen rossz arcu urral. Az egyik erdélyi szász volt, a másik felvidéki magyar. A szász atyafit Hentelnek hivták, a magyar urat Orongyinek.

Nem csináltak előttem titkot abból, hogy hamiskártyások. Láttam is őket gyakran játszani a Zrinyi-kávéházba vesztökre betévedt vidékiekkel s meg is figyeltem, hogy miképp fosztották ki őket.

Mind a kettő hihetetlen ügyes sipista volt és Hentel a szász, szemérmetlenül eldicsekedett előttem, hogy akárhányszor hivat-

ZAUDERER
posztódivatáruházában
Nagyvárad Zöldfa-utca 1. (Moskovits palota.)

A szezon előrehaladottsága miatt az összes raktáron lévő
férfi divat gyapjuszövetek
mélyen leszállitott árban kerülnek eladásra
Tanuló fizetéssel felvétetik.

szedték fel a sátorfájukat, átszöktek a magyar határon. Nem akartak szolgálni mert:

– Láttuk, hogy a tiszturak korbáccsal verik a katonákat és enni nem adnak nekik; még kenyeret is ritkán.

Brassó környékén tengődtek, de a hatóság jónak látta eltávolitani őket a határ közeléből, mert az agitátorok nem hagyták nyugton őket.

— Nem akarnak visszamenni? Megvaknak elégedve a magyar viszonyokkal?

Mind a tiz egyszerre zugott fel:

— De hogy akarunk! Csak itt jó nekünk. Nem bántanak bennünket és kenyér is van, ha máshonnan nem, hát a rendőrség ad enni.

Rubin Mózes még ezt is hozzá teszi:

— És Magyarországon *nincs pogrom.*

Mikor megtudták, hogy *Karcag, Mezőtur* és Nyiregyházára viszik őket nagyon megörültek.

— Megtanulunk magyarul és dolgozni fogunk csendesen.

Egynek-egynek családja is maradt Brassóban. Mihelyt javul a helyzetük, azonnal magukhoz hivják az asszonyt és a gyerekeket.

Az elektrotechnikusnál két darab 100 francos francia bankót találtak.

— Nem kém szolgálatokért kapta azt a francia pénzt?

Kacagva válaszol:

— Nem kémkedek én Romániának. Gyülölöm az egész országot minden politikájával együtt.

Ő különben Párisba szeretne visszajutni.

*

Van még egy idegen lakója a toloncháznak. Egy *szerb, Mitics* Miritin. Szintén katonaszökevény, akit annyira megviseltek az izgalmak, hogy belebetegedett. Most a kórházban fekszik.

Az idegeneket két szótlan, szomoru *kinai* egésziti ki, a kiket a toloncház kosztja mentett meg az éhhaláltól.

AZ ÉLESDI RÓM. KATH. TEMPLOM.

Élesd, jul. 19.

Tekintetes Szerkesztő Uram!

Több oldalról felszólitottak, hogy a Körösvölgy büszkeségéről, a mi szép uj templomunkról tájékoztassam a közönséget. Szivesen teszek eleget Szerkesztő ur becses engedelmével e felszólitásnak, tudván, hogy sokan szeretnék templomunkat ismerni, kiknek nincs alkalmuk, hogy e szép épületeket szemmel lássák, másrészt magam is szeretném sok jóltevőmmel szemben hálámat igy nyilvánosan legalább némiképen leróni.

Félszázados vágya teljesült az élesdi róm. kath. hitközségnek, hogy épen most egy éve hozzákezdettünk az uj egyházi épületek alapozásához. Nagyon sokan tudják Váradon is, hogy már ezelőtt 20 évvel mennyit küzdött, fáradozott Bereczky Sándor bátyám, hogy a szük, rozoga istenháza helyett legalább is megfelelő templom épüljön. Hiába, igéretekből épiteni nem lehet.

Az is fel van jegyezve, mennyit és hányszor költött a régi egyházi épületekre a kegyuri család, mig végre elhatározta, hogy véget vet a toldozás-foldozásnak és ujat épittet. Két év keserves előkészitő munkája után julius 7-én fogtunk hozzá 1913-ban a telekméréshez, szept. 8-án helyeztük el az alapkövet és benne az okmányokat rejtő ólomszelencét, november 9-én ragyogott fel a kereszt a torony tetején és 1914. jun. 7-én megtörtént a szentelés és az első szentmise-áldozat az uj templomban. És minő templomban! Hála Istennek!

A régi 20 m. hosszú, 7 m. széles, 6 m. magas volt, 20 m. magas toronnyal; — az uj templom 33 m. hosszú, 13 m. széles, 11 m. magas, 37·5 m. magasságu toronnyal.

Siegel Albin budapesti müépitész remekelt a tervvel, kevés pénzből szép dolgot remekelt. Agg odalmas körültekintéssel, hangya szorgalommal dolgozott Schneider Mátyás gyulai épitész munkásaival. Pompás anyagból (Bome-féle csabai tégla) megfelelő szerszámokkal csendben, szinte áhitattal haladt a munka, *istenháza* készült. Sokan sürögtek-forogtak, csak kőmüves dolgozott néha 25—30, rengeteg napszámos, álláskészitő. Akik látták, csodálkoztak rajta, hogy minő áhitatos csendben, zaj, lárma, káromkodás, veszekedés, dal, füttyszó nélkül szinte szállott a magasba a fal és torony. Ha a cigányok összevesztek, a cigánybiró (kőmüves) maga csendesitette őket: „Templomot épitünk, ne veszekedjetek, mint a cigányok!“

Ilyen mesterekhez ilyen munkások illenek ilyen munkások csak ilyen mestereknél dolgoznak. Minden stylszerü. Román stylü a templom és a papilak külső frontja. Római kereszt alakban, sekrestye, oratorium, a főhomlokzat jobb oldalán álló alul négy, felül nyolcszögletes torony. A tetőzetet tartó kiugró oszlopok pompásan tagolják a nagy épületet. Igen szép a torony ormán levő kereszt, a test mellett párhuzamosan futó aranyozott rudjaival. A tornyot működő arany mozaik alapon nyugvó töviskoronával körülvett hatalmas sz. Szív ékesiti. A portale megkapóan szép félkörben futó ugrásaival négy működő-lépcső visz a *kifelé* nyiló kiakasztható nagy ajtóhoz, mely fölött szintén aranyozott mozaik lapocskákon nyugszik az igen kedvesen kidolgozott Batthyányi-Bethlen kettős kegyuri cimer. Az oltárral együtt Csik Béla szobrász készitménye. A belépő hatalmas szélfogó ajtóval találkozik, az előtér bal oldalán a missio kereszt, térdeplővel, jobb oldalon csinos ajtó a kórusfeljáróhoz. Az ajtó üvegezése szolid szinü ornament üveg.

Kivülről nem is tünik fel, milyen nagy a templom, bent meglepi a szemlélőt, mivel a trapez alaku platon a fedélszékhez van készitve. Jobbról-balról hatalmas oszlopok futnak fel a kórusra, mindegyiken csinos működő szenteltviz kagyló. Balról tüstént szembe ötlik a Krisztus koporsója kápolna, bent természetes sziklákból kirakva hatalmas sir, a sziklákból felszökkenő fehér kereszttel, melyen finom fátyol lengedez átvetve. A hajó tul világos, a bejárattól kezdve nagy tér a padokig, csak 16 uj padra tellett. Az üresség et balról egy stylszerü postamenten álló szép lourdesi-szobor, remek kivitelü kényelmes gyónó szék, a ruhaszekrénnyel együtt Szubota pesti oltárépitő műve, jobb oldalon a pád. Szt. Antal szobra, J. sz. Szive szobra enyhiti. Balról a kereszt egyik szárnyán van a szószék betonépitmény, kár hogy stilszerü hangfogója pénzszüke miatt nem készült el. Jobb oldalon a kereszt másik szárnyáról hiányzik még, de nem sokára elkészül a Jézus szt. Szive Oltár. A hajó festése egyszerü, a román stylnek kék-, sárga-, vörös- és sárgásfehér szineivel készült hármas levél futókombinálása. Pompásan hat az oszlopokon fel-

---

ják, mint valami orvosprofesszort, ha valami előkelő balek megoperálásához szükség van egy ügyesebb kézre.

Velem szemben mind a kettő szives és előzékeny volt. Állandóan traktáltak szivarral és többször, ha valami nagyobb zsákmányt ejtettek, pompás vacsorát is fizettek.

A nyomornak eme kietlen napjaiban nem pusztult ki teljesen erkölcsi érzésem, de valami halálos zsibbadás bénitotta meg. Nem találtam semmi kivetni valót abban, hogy két embertől, kikről személyes tapasztalat szerint tudtam, hogy közveszélyesen bünös emberek, habozás nélkül kértem és kaptam apró kölcsönöket.

Ezeket a kölcsönöket sohasem fizettem vissza az egyiknek . . . A másik megkapta tőlem, azt hiszem kamatostul . . . Majd meghalljátok tőlem, hogy milyen különös körülmények között . . .

Egy este a magyar hamiskártyás azt kérdezte tőlem:

— Ugy-e maga devényi fiu?

Igen, devényi vagyok.

— Ismer onnan egy Garabi nevezetü sertéskereskedőt?

— Hogyne! — kiálltottam.

— Jól ösmeri?

— De mennyire . . . mindennapos volt édesatyám házánál . . . Egyszer kaptam tőle egy tajtékszipkát . . . Garabi Jónás ugy-e?

— Az, az, — bólintott a sipista — ma érkezett Pestre. A „Magyar király“-ba szállt, este a „Három hordó“-ban lesz.

Szünetet tartott, miközben merően rám nézett. Aztán folytatta:

— Tudja-e, hogy Garbai Jónás nagy kártyás ember?

— Mintha hallottam volna . . . igen . . .

— Egy makkfilkóval a lomnici csucs tetejére fel lehet csalni. A bugyelárisa meg tele van pénzzel . . . Tele . . . Érti?

Hunyoritott a szemével, mire én valószinüleg igen bárgyuan mosolyogtam.

— Ide hallgasson, — mondta a sipista — ha maga elmegy hozzá és átcsalja valami ürügy alatt Budára a „Három nyolcas“-hoz, ahol mi egy másik asztalnál már várni fogjuk, akkor urrá tesszük magát egyszerre.

— Urrá?

— De milyen! Hát nem érti? . . . Kártyázni fogunk vele . . . Azaz maga előbb bemutat bennünket. Engem, mint bikszádi főszolgabiró, a barátomat, mint izsórányi földbirtokost. Érti?

— Értem.

A nyereség harmadrésze a magáé . . . az lehet ezer forint, lehet kétezer forint, lehet háromezer forint . . . Mondom, tele van pénzzel. Értette?

Habozás nélkül vállaltam a megbizást . . . Azaz büntársa lettem két közönséges gonosztevőnek . . . Az öreg szenvedelmes kártyást, Garbai Jónást, kiszállitottam a „Három nyolcas“ nevü budai vendéglőbe, ahol a megállapodás értelmében bemutattam neki a bikszádi főszolgabirót és az izsóványi földbirtokost.

De a dolog nem ment simán . . . A vendéglőben nagyon sokan voltak s a két jómadár titokban közölte velem, hogy ők előre mennek a „Szarvas“ kávéházba, hozzam utánuk a baleket.

Az uton, egy szük, levegőtlen és rossz szagu budai utcában hirtelen, rohamszerüen iszonyatos csömör fogott el. Tisztán tudatára ébredtem annak, hogy mit szándékozom tenni . . . előmozditani egy ember gyalázatos kifosztását . . . És a kifosztandó szuszogva, hápogva haladt mellettem s rekkenő nyári

Mentőszekrények minden nagyságban felszereive a belügyminiszteri rendeletnek megfelelően felszerelve **5 K-tól 32 K-ig**
ugyszintén hiányzó részek pótlása legolcsóbb árakon
FARKAS ISTVÁN „Apolló“ drogeriája
NAGYVÁRAD,
Rimanóczy palota—Rákóczi-ut.

futó karvastagságu borda. A hajót két mükőlépcső és csinos, bár tulegyszerü kivitelü vaskorlát választja el a szentélytől.

A szentély kissé homályosabb, mint a hajó; a kellemes fényt a hajó ezen részén levő szines ornament üveggel készült két fél ablak — a szentélyben három kerek ablak, egy J. sz. Szivével, a másik Mária sz. Szivével fél alakokkal szolgáltatja. Két fiatal üvegfestő képzőmüvész remekelt a két nagy ablakon levő Szt. László és Szt. Veronika képével. A szentély baloldalán csinos mükő keresztelő kut áll, melyről még hiányzik Ker. sz. János szobra, jobboldalon a régi baldachin áll, mely az oratorium oszlopaihoz erősithető és igy az oratoriumból szabad a kilátás. Az oltárhoz három mükőlépcső visz fel. Maga az oltár is mükőből készült, egybeépitve a tetején végigfutó 2·90 m. hosszu, 90 cm. széles szürke márványlappal. Az oltár fölött ügyes régi tölgyfaszinre festett faépitmény van, mely nagyon szépen foglalja magába a gyönyörü felhők fölött a hold képén álló kigyó fejét taposó B. Szüz képét. A szentélyből visszanézve hatalmas képet nyujt a kórus hármas ivével. Még bizony üres, mert eddig csak a tervezete van meg az orgonának. A kórusra kő, a toronyba pedig kényelmes, korláttal ellátott falépcső visz a harangokig. Ezek a torony falába falazott vizszintes vassineken mozognak. Két ujjal a legnagyobbat is elhuzhatja bárki. Pozdech fél rendszerre készitette Inrisits Márton bpesti cég. Három harang van a toronyban és egy csengő. A nagy harang tiszta sulya 498 kgr. karjával, koronájával együtt 5 és fél mm. A középső tisztán két és fél mm. A kicsi, a régi nagy harang másfél mm. Szép „a“ moll akkordjával hirdeti Isten dicsőségét, a nagy harang tisztán hallható Élesd állomáson, mely 6 és fél Kmnyire Élesdtől állomása Kesztegnek.

Felirása a nagynak: Oh bün nélkül fogantatott Szüz Mária könyörögj érettünk, kik hozzád menekszünk! (A bold. A. képe.) E harangot közadakozásból készittette Élesd róm. kath. hitközsége.

A középsőn J. sz. Szive képe e felirással: Gloria, laus et honor Regi Saeculorum! Cordi Sasratissimo commendant huius Ecclesiae Patronum, familiam Aladari e Comitibus Bethlen seque parochiani Elesdienses.*

A kicsin Szent László képe.

Most még az van hátra, hogy beszámoljak. Miről? Uram, az adósságaimról!

A nagy koldulás után harangokért fizettem 2150 K-t, még 1200 K tartozásom van. Ablakokért fizetnem kell 500 K-t, tartozásom 300 K. Aki ugrani tud, az megpróbálhatja az átkelést egy 2 m. széles, 130 cm. mély árkon a főbejáró előtt. Kerítésem nincs. Panaszkodom megint, pedig nem is akartam. Inkább hála és köszönet Kocsiss Béla urnak a szép szenteltviztartókért, Szirmay Kálmán dr urnak a keresztelő kutért, Retezár László urnak a szép ablakokért, Kuzma Gusztávné urnőnek a szép szobrokért, Szücs Aladár urad. főtisztnek a terméskőért, Holubák Istvánnak a szt. sir elkészitéseért, Hellebrand és Babel nváradi mázoló és festő mestereknek a sir ingyen munkáért, Charvát urnak a Melocco cég vezetőjének szerződésen kivül készitett szép mükő és terazzó ajándékáért. Hála és köszönet mindazoknak, kik anyagilag támogattak és *támogatni fognak*, hogy a sok adósságot kifizessem, (hátra van a toronyóra, az is készül: 600 K.) Hála a szellemi támogatásért azoknak, kik tanácsaikkal, bátoritásukkal, tudásukkal, izlésükkel a munkában segitettek. Hála főpásztoromnak, kegyuramnak, az épitészeknek, munkásoknak. Hála főképen örökké a jó Istennek!

Aki nem hiszi, hogy van okom *Glóriát* és *Laust* énekelni, jöjjön el és lássa, nem fogja megbánni!

Kozics Gusztáv
plebános.

* Dicsőség és dicséret a századok Királyának, A legszentebb Szivnek ajánlják e templom kegyurát! Bethlen Aladár grófot, családját és magukat az élesdi parochia hivei.

Az illetékvita és a munkapárt.

Az illetékvitáról és az ellenzék harcáról Hantos Elemér, a javaslat előadója a következőket mondta:

— Az illetékvita az általános vita során azt a benyomást keltette, hogy direkt a közigazgatási reform elhuzása az egyedüli célra. Holló Lajos, a vita legutolsó szónoka bevallotta, hogy ezt a közbeneső javaslatot az ellenzék arra használja föl, hogy a közigazgatási javaslat nyélbeütését mennél jobban elodázza. A részletes vita során azonban az ellenzék igen helyesen, taktikát változtatott és nem a vita elhuzásában, hanem a törvényjavaslat szakszerü birálatára helyezte a fősulyt.

Ennek az állapotnak tulajdonitható, hogy a többség is egészen más szemmel nézi most a vitát és a többség soraiból is már több képviselő szólalt fel a részletes vitában, holott ettől előbb eltértek. Az ellenzék több tagja elismerésreméltó munkát végezett. A többség elismerése abban nyilvánult, hogy a pénzügyminiszter és igazságügyminiszter többrendbeli módositást fogadott el. Ez a többség és kisebbség viszonyának is előnyére válik.

Megszünt a kivándorlás.

Csak a hadkötelesek akarnak kimenni.

A sajtó egy része hasábos cikkekben hirdette a kivándorlókról, hogy a földéhes nép az éhenhalás elől menekül az idegenbe. Pedig ha figyelemmel kisértük a kivándorlás statisztikáját, egész más képet alkottunk a kivándorlókról. Nem a földéhes nép ment ki Amerikába, hanem igenis a kisgazdák egy része, akiknek volt földjük és akiknek idehaza elég jól ment a sorjuk. A hirtelen meggazdagodási vágy volt a legfőbb oka a kivándorlásnak mindig.

Lassanként változtak a viszonyok. Amerikában a nagy konkurrencia folytán az emberi munka értéke a minimumra szállott.

A kivándorlásra fényes világitást vet *Fráter* László megyei aljegyző a kivándorlási ügy előadója által készitett statisztika. E szerint a mult évben a kivándorlási tilalom alatt összesen 4088 ember hagyta el Biharvármegyét. 1914. év elején, amikor felfüggesztették a kivándorlási tilalmat négy hónap alatt 4214 ember kért utlevelet. Ha ez igy folytatódott volna, év végére a 15000 et közelitette volna meg a kiadott utlevelek száma. Májusban azonban nagyot változott a kép.

Egyszerre elapadtak az utlevél kérelmek. *Fráter* Barnabás alispán tudvalevőleg a kivándorlás ellen nagyszabásu akciót inditott. A községekben lelkiismeretesen világositják fel a kivándorolni szándékozókat az amerikai állapotokról és az emberek megfogadják a jó szót, itthon maradnak.

Három hónap alatt 110 ember kért utlevelet. Ezek is legnagyobb részt hadköteles legények, akik nagyon valószinü, hogy a katonaságtól akartak szabadulni. Az ilyen kérvényeket ugyanis felterjesztették elintézés végett a belügyminiszterhez, ahol megfelelő óvadék letétele mellett kiadhatóknak jelezte a miniszter az utleveleket.

Ide haza azonban mikor a legényeknek tudomásukra adták, hogy óvadékot kell le-

---

melegben. Az apámról beszélt folytonosan.

— Jó ember volt, mondom, de nagyon préda . . . Pedig nem is kártyázott, mint teszem én . . .

Megfogtam a kezét és iszonyu felindulással igy szóltam:

— Uram bátyám, menjen haza, az a két ember, akinek bemutattam, hamiskártyás, spillerek, sipisták!

— Nem szolgabiró, nem birtokos?

— Mondom, hogy sipisták . . . En velük tartottam . . .

Kirántotta a kezét és hatalmasan arcul ütött . . . A falhoz tántorodtam . . . Ő pedig megfordult és néhány lépésnyire keményen megfenyegetett az ujjával:

— Köszönd az apádnak, hogy nem adlak a törvény kezére . . .

Abban a pillanatban alig éreztem a pofonnak erkölcsi sulyát, csak a fizika fájdalmat. Egy óra mulva ismét a Zrinyi kávéház füstös helyiségében ültem, elkeseredettebben, éhesebben, reménytelenebbül, mint valaha . . . Nemsokára megérkezett a két sipista . . . Elmondtam nekik őszintén mindent . . . a pofont is.

Nem volt lelkem apám barátjával szemben azt a perfidiát elkövetni . . . Inkább éhen pusztulok . . .

A szász Hentel nem látszik egy csöppet sem dühösnek, a másik ellenben a fogát vicsoritotta rám . . . De azért együttesen megvacsoráztattak és szivarral is megkináltak . . . Mégis csak büntársuknak néztek, ha rosszul végeztem is a dolgomat.

Hentel másnap tiz forint utiköltséget adott. Ezzel a pénzzel hazautaztam . . . Már rég albiró voltam, amikor olvastam az ujságban, hogy Hentel Henrik nevü többször büntetett hamiskártyást a biróság hat esztendei fegyházra itélte biztositási csalásért.

Miután igy a cimét megtudtam, módomban állott vele szemben adóságomat törleszteni. Természetesen a pénzt a fegyház igazgatóságának kellett elküldenem.

— És Garabi megbocsátott? — kérdezte valaki.

— Azt hiszem, igen . . . — mosolygott az öreg ur — tudni illik a leányát vettem el feleségül . . . És igy a pofon utólag a családi számlára lett elkönyvelve.

Nagy csöndesség következett, az öreg biró igy fejezte be az elbeszélést:

— Azóta valahányszor bünös ember került elébem, mint biró elé, tisztában voltam vele, hogy egyik sem fenékig romlott . . . Ennek, fájdalom, az ellenkezője is áll . . . de azt nem szabad és főleg — nem illik mondani . . .

HOLLANDY, PAPP ÉS VELITS
Telefon 956. sz.
műbutor-, portál- és épület-asztalosok
lakberendezési vállalata
Füzesia-telep 7. sz. Uj vashidfő mellett.
Gépek villanyerőre felszerelve. — Készitünk teljes lakberendezéseket, kávéház, vendéglő és egyéb üzletek teljes felszerelését, ugyszintén kapuzatok és épületmunkákat.
Teljes konyha- és előszoba-berendezéseket raktáron tartunk.
Tervekkel és rajzokkal
kivánatra dijtalanul szolgálunk.

tenniök, egyszerre elállottak kivándorlási szándékuktól. Ugy, hogy ma megállapithatjuk, hogy Biharmegyében nincs kivándorlás.

A jegyzők uj illetményei.

Mennyit tesz ki az uj állami támogatás? A számvevőség javaslata.

A községi és körjegyzők valamint a segédjegyzők illetményeinek rendezéséről szóló törvény végrehajtása Biharvármegyénél csak most jutott abba a stádiumba, hogy közgyülés elé kerüljön a dolog s megtehessék a további intézkedéseket az uj illetmények folyósitása iránt. Pár hónappal ezelőtt mikor az alispán kiadta a községeknek a rendeleteket, hogy állitsák össze a javadalmazásokról szóló kimutatásokat, a vármegye nagy részében karikacsapás gyorsaságával intézték el az ügyet. Viszont azonban sokan voltak olyanok, akiktől csak a napokban tudta az alispán megszerezni a fontos okiratokat. A késedelmeskedők miatt aztán az ügy lemaradt a juniusi közgyülésről és csak a szeptemberi ülésre kerülne elő, ha véletlenül ebben a hónapban nem volna rendkivüli megyegyülés.

Az utolsó kimutatások beérkezte után Fráter Barnabás alispán felhivta a számvevőséget, hogy azonnal készitse el javaslatát az illetményekre vonatkozólag. A számvevőség tegnap küldte át a hatalmas akta csomót, melyből sikerült kijegyeznünk a következő adatokat járásonként.

Központi járás.

Községektőli járandóság	27871 K 87	fill.
Az uj állami hozzájárulás	15062 K 32	„
Az összes állami „	30207 K 16	fill.

Szalárdi járás.

Községektől	18167 K 79	fill.
Uj állami támogatás	11899 K 96	„
Az összes állami támogatás	23998 K 80	fill.

Élesdi járás.

Községektől	19613 K 05	fill.
Állami (uj)	15387 K 15	„
Állami (összes)	19613 K 05	fill.

Biharkeresztesi járás.

Községektől	25613 K 24	fill.
Állami (uj)	11658 K 33	„
Állami (összes)	23643 K 42	fill.

Berettyóujfalusi járás.

Községektől	2086 K 84	fill.
Állami (uj)	9283 K 34	„
Állami (összes)	17112 K 68	fill.

Sárréti járás.

Községektől	24556 K —	fill.
Állami (uj)	737 K 63	„
Állami (összes)	10627 K 26	fill.

Székelyhidi járás.

Községektől	22302 K —	fill.
Állami (uj)	11333 K 34	„
Állami (összes)	24964 K 68	fill.

Derecskei járás.

Községektől	16457 K 50	fill.
Állami (uj)	5863 K 66	
Állami (összes)	9775 K 82	fill.

Margitai járás.

Községektől	23667 K 56	fill.
Állami (uj)	15983 K 33	
Állami (összes)	33799 K 10	fill.

Nagyszalontai járás.

Községektől	31032 K 30	fill.
Állami (uj)	14216 K 66	
Állami (összes)	25667 K 69	fill.

Gséfai járás.

Községektől	21039 K 26	fill.
Állami (uj)	9808 K 86	
Állami (összes)	19243 K 21	fill.

Tenkei járás.

Községektől	21651 K 80	fill.
Állami (uj)	7524 K 99	
Állami (összes)	19243 K 32	fill.

Béli járás.

Községektől	12708 K 69	fill.
Állami (uj)	6459 K 86	
Állami (összes)	12161 K 36	fill.

Magyarcsékei járás.

Községektől	21806 K 35	fill.
Állami (uj)	11160 K 32	
Állami (összes)	21710 K 30	fill.

Belényesi járás.

Községektől	19561 K 35	fill.
Állami (uj)	12634 K 41	
Állami (összes)	32567 K 21	fill.

Vaskóhi járás.

Községektől	11512 K 91	fill.
Állami (uj)	7220 K —	
Állami (összes)	18887 K 09	fill.

Érmihályfalvai járás.

Községeltől	17808 K 30	fill.
Állami (uj)	8700 K —	
Állami (összes)	19391 K 70	fill.

Eddig összesen 356233 K 53 fillért élveztek a vármegyei jegyzők a községektől, ezt emelte az állam később 193463 K 07 fillérrel. Az uj illetmény rendezés folytán az állam még 181573 K 16 fillérrel összesen 375036 K 23 fillérrel fogja a biharmegyei jegyzők fizetését támogatni.

A számvevőségi javaslattal a közgyülés 25 én foglalkozik. A hozandó határozat közszemlére lesz kitéve s az esetleg beérkező felebbezésekkel együtt a belügyminiszterhez lesz felterjesztve.

Utnak indult az olasz expediciós sereg.

Róma, julius 18.

12000 emberből álló expediciós sereg indult el Albániába, hogy rendet teremtsen. Azt hiszik, hogy a monarchia is követni fogja Olaszország példáját és hasonló nagyságu sereget küld le a legközelebbi napokban.

Azok a cikkek, amelyek kizárólag a Nagyváradi Naplóban olvashatók.

*

A Nagyváradi Napló kérkedései között nem áll utolsó helyen az a szerkesztői üzenet, amelyik a tegnapi számban jelent meg. A bájos apróságot, amit a gyerekek is elolvashatnak, egész terjedelmében ingyen közöljük.

Ime az édes csemege:

Doktor. Nagyvárad. Uraságod különösnek találja, hogy a csütörtök reggel lefolyt párbajokról egyetlen sorban sem emlékeztünk meg, holott a többi nagyváradi lapok mind irtak róluk. Szerintünk a Nagyváradi Napló hasábjai nem arra valók, hogy a szerkesztőség tagjainak magánügyeit per longum et latum a közönség elé vigyük. Az, hogy a szerkesztőség tagjai mit csinálnak reggel és este, nem tartozik a közönség elé. Mi arra kötelezték magunkat, hogy mindennap jó lapot adunk a közönségnek, érdekes és uj politikai, társadalmi, közgazdasági, irodalmi és müvészeti cikkeket, elsőrangu novellákat adunk lapunkban. Hogy ez a törekvesünk sikerül-e, vagy nem, annak mértéke a Nagyváradi Napló publicitása. Mi csak arra mutatunk rá, hogy az utolsó két héten a következő cikkek voltak *kizárólag a Nagyváradi Naplóban olvashatók*:

Kultur mozi a dernai aszfaltgyárban. — Betelt a létszám a felsőkereskedelmiben. - Nagyváradi autotulajdonosok a nagyváradi autokerületi központért. — Az Ardos-féle Slöjd-iskola kiállitása. — Dr Moskovits József küldöttséget vezet Teleszky János és Ghillány Imre miniszterekhez. — Nagyvárad pénzintézeteinek félévi mérlege. — A Biharmegyei Orvos-Egyesület vándorgyülése Székelyhidon. — Egy váradi beteg reálista és a kultuszminiszter. — A fekete lobogók. — Vadász Albert a vándor mozgószinházas, Dzemaluddin effendi Causevic. — Pör egy elajándékozott és visszakért gyermek miatt. — A nagyváradi cselédmizériák orvoslása. — Béke a kerületi munkásbiztositó és az iparosok között. — Szinészből királyi ügyész. — A himalájától Nagyváradig. — A nagyváradi itélőtábla elrendelte Mladin Miklós szabadon bocsátását. — Nagyváradi leány amerikai moziszinésznő. — Reviczky Gyula. — Vaskóhi fiu az albán fejedelem első embere. — Mit csinálnak a Finta fiuk Párisban és Turkevén. — Vang-Hu és a rendőr. — Hazajött Nagyváradra a kisázsiai vasutak épitője. — A Kereskedelmi Csarnok felirata a kormányhoz.

A nagyváradi lapok többsége rendesen csak utánunk cammog és a nagy fáradtságtól a nyelvét öltögeti. Ezzel azonban mi nem törődünk. Nekünk nem árt meg az, ha ők bosszankodnak.

Egy nagy dobra nincs szüksége a Nagyváradi Naplónak? . . . Nagyvásár, nagyvásár! . . .

Kérdjük azonban,

hogy Zola halalála miért nincs benne a Naplóban?... Aztán kár ugy lármázni azokkal az eredeti cikkekkel. Mert hogyha jól megnézzük a többi váradi, pesti, aradi, szegedi, szabadkai stb. — szóval az összes lapokat, akkor arra a kegyetlen humorra bukkanunk, hogy majdnem mindegyik megjelent másutt is, még pedig előbb, mint a Naplóban.

Nagyváradi Vasöntőde és Gépgyár Részvénytársaság
Nagyvárad, Ossi-tér. Gazdasági gép-, eke- és keskenyvágányu vasutak gyára; vasszerkezetek, közlőművek, gépjavitó-műhely, műszaki-iroda. Telefon 340. sz.

Vegyük sorba a felmagasztalt cikkeket:

Nagyváradi autótulajdonosok a nagyváradi autókerületi központért: — ez benne volt a többi váradi lapban is. — Az Ardos féle slöjdiskola kiállitása: ilyen cikkért a kiadóhivatal rendes üzleti számlát állit ki. Dr Moskovits József küldöttség vezetése benne volt az Estben. — Az Orvosszövetség vándorgyüléséről élvezetesebb referádát olvastunk a *Szabadságban.*

A fekete lobogók: smonca. — A nagyváradi cselédmizériáról irni: öreg dolog. — A színészből lett kir. ügyész esetét szebben megirta az Aradi Közlöny. — A himalájától Nagyváradig cimü érdekes közleményt mi adtuk a Naplónak. Természetesen a Tiszántulban is megvolt, sokkal jobban megirva.

Egy mese arról szólt, hogy *Fülöp* Ilona nevü nagyváradi leány amerikai moziszinésznő lett. *Faragó* Rezső, a Szalontai Lapok szerkesztője tegnap telefonált Hegedüs Nándornak, hogy ez a cikk eredetileg a Bácsmegyei Neplóban jelent meg, - Fülöp Ilona *nem váradi leány,* soha nem is volt itt. Költői hajlandóságu szabadkai leányzó, aki szerfölött csudálkozik, hogy róla a Napló reklámcikket irt, holott ő nem is előfizetője a lapnak.

A Finta fiukról a pesti lapokban olvastunk egy nagyszerü cikket. Ezt Váradon nem merte átvenni egyik lap sem, csak a Napló.

Vang-Hu és a rendőr: — ilyen cikket unalmában ir az ember.

Hazajött Nagyváradra a kisázsiai vasutak épitője: — lásd a tegnapi Uj Nagyváradot Megirhatjuk mi is, hogy ez a bácsi éppen nyolc évvel ezelőtt jött haza és csak egy kis munkás volt. Szóval: szenzáció, de 8 évvel ezelőtt kellett volna megirni a Naplónak is, az Uj Nagyváradnak is, — ha ez utóbbi akkor már élt volna. De nem élt, tőle hát nem is lehet rossz néven venni a kis késést.

A többi közlemény ezek után szégyenkezik, hogy a Naplóban is megjelent. Bizonyára a vak véletlen folytán.

És még a Napló hinti a port olvasói szemébe azzal, hogy a többi lap ő utána »cammog?« Nono! Már annyira egyik lap sem ejtette le a nivóját, hogy a Napló példájára és pláne a Napló közvetitésével uraságoktól levetett hireket vegyen magára. Ezt a parádézást csak folytassa tovább is a Napló, ha többre nem telik; de máskor ne dicsekedjék vele, ha nem akarja, hogy ráolvassuk, hány uraságtól öltözködik másod-harmadkézből?

A mai football-mérkőzések.

A kerületi döntő nap.

Ma, vasárnap délután dől el a Rhédey-kerti Sporttéren, hogy Keletmagyarország football kerületi bajnokságát továbbra is megtartja-e a Nagyváradi A. C. csapata, vagy kénytelen ezt átengedni a nemesen előretörő Ungvári A. C. csapatának.

Az UAC csapat összeállitása egyébként a következő:

Rácz—Markó, Korba—Nagy, Ádám, Paulitzky—Vargha, Tóth, Jakobovits Turi, Fentzik. — A csapatban több kiváló játékos van, igy Rácz kapus, aki a riválisa, de feloszlott másik ungvári csapat kapusa volt s csak az idén lépett be az UAC csapatába, melynek kapuját sok eréllyel és ügyességgel védi. Kitünő a csapat backpárja: Markó és Korba, kik a felvidék legjobb hátvédjei és az Ungvárt járt fővárosi csapat ellen is nagyszerüen megállották a helyüket. Mindkettő magas, erőteljes ember s nem egykönnyen áttörhető. Agilis erőteljes játékával igen hasznos tagja a csapatnak Ádám centerhalf, aki az elmult évben kapust játszott s már akkor feltünt ügyességével. Igen jó erő a két másik half Nagy és Paulitzky is.

A csatársorban a két szélső és Jakobovits center válnak ki, Turi ifjusági játékos, de klassisával teljesen beillik a bajnok jelölt csapatba. A csapat általában nem egyéni játékával, hanem az összmunkával kiván érvényesülni és szép passjátékával mindenütt feltünést kelt. A csapat tagjai mind intelligens ifjak, kiknek sportszerü magatartása, fair játék modora szinpatiát vált ki. Igy a velük való mérkőzés zavartalan és tiszta sportot nyujt.

Az UAC csapatával szemben a NAC lehető teljes első csapatát állitja ki és minthogy a csapat minden tagját áthatja a mérkőzés fontossága, bizonyosra kell vennünk, hogy a Kürschner által dirigált lelkes csapat meg fogja tenni mindazt, amivel magának és a városnak tartozik.

A döntő mérkőzés pontban 5 órakor kezdődik, vezetésére a szövetség Havas, Langfelder, Biró III. foku szövetségi birák valamelyikét küldi ki. Az UAC csapata az éj folyamán érkezett meg dr Tahy Endre elnök vezetése alatt.

A döntő mérkőzés délután 5 órakor kezdődik előtte délután 3 órakor a NAC II. csapata játszik a Villamosmü csapatával barátságos mérkőzést.

Pénztárnyitás délután 2 órakor, helyárak a rendesek, hölgyek és a NAC igazolt tagjai a szokott kedvezményt élvezik.

Tenniszezők csakis igazolvány felmutatása mellett bocsáttatnak be.

Horváth Mici
debreceni primadonna lesz.

A Népopera csődje.

A budapesti Tisza Kálmán-tér lombos fái között komorkodó, szürke palota kapuit tudvalevőleg egyelőre bezárták. Márkus Dezső igazgató terjedelmes hirdetményben adta sajnos tudomására az illetékeseknek: a „szinház üzemét be kell szüntetnem“, mint ahogy beszüntetik manapság pl. a piripócsi zabhegyező gyár *üzemét* is. Hja a gazdasági válság! — Továbbá, hogy „fizetés holnapután lesz“. — Valamelyik szegény nyomorba döntött szinész oda is pingálta utána a közelebbi fizetési terminust: „Kis kedden s ha lesz miből.“ Sajnos, mint a következmények igazolták, jól sejtett.

Az igazgató hivatkozik a jóváhagyott szabályzat tudj' Isten hányadik §-ára s ennek értelmében az összes szerződéseket felbontottnak nyilvánitja.

Reánk nézve legégetőbb kérdés: mi lesz a mi aranyos primadonnánkkal, Micikével, akit szeptembertől kezdődő 3 évre szerződtetett a zseniális direktor.

Telefonice kerestük fel a Nagykanizsán időző primadonnát, aki a beszélgetési időre tekintettel lakonikus rövidséggel a következőket mondta el:

— Sose higyje, hogy sirok! Mit nekem az a 18000, Tizennyolcezer korona! Meglepett, az igaz, azonban nyugodt lehet, hogy nem ijedtem halálra. Ha fütyölni tudnék, a maguk Gózonával duetteznék most. Kilátásaim a legjobbak: aranyos hegyek, végtelen rónaságok, tapsviharban megmámorosodott civisek intenek felém. Mert hogy el ne felejtsem: Debrecenbe megyek s aláirom, azaz apukám aláirja a szerződést. És ez a szerződés egyáltalában nem marad a pesti megett. Nem. Adieu!

Próbálkozott munkatársunk az „Apukánál“ is, de mikor előadta, hogy mit tud most; kapitány ur csodálkozva kapta össze a kezét: „És még én tőlem akar részleteket!? Naponkint kétszer érkező leveleim, összes telefon- és távirda és markonigramm értesülésem nem tesznek ki annyit, mint amit most kegyedtől hallok. Legfeljebb megerősithetem tudását, hogy a Mezey direktorral tárgyalunk s valószinüleg eredménnyel.“

Tudósitónk kifejezte szerény véleményét, hogy a „valószinü“ jelen esetben fölér egy holt bizonyossal s ajánlván magát, azzal távozott, hogy kapitány ur Ő apukaságának máskor és készséggel fog rendelkezésére állani hirszolgálat tekintetében.

A Kath. Népszövetség a Püspökfürdőben.

*

A mai nyári mulatság.

Mióta a Katholikus Népszövetség nagyváradi szervezete megalakult, minden évben a Népszövetség nyári mulatsága az, amely a legnagyobb közönséget gyüjti össze a Püspök-fürdőben és a legjobb hangulatot varázsolja a Püspökfürdő ősi fái alá.

Heteken át dolgozott a rendezőség, hogy a mai mulatság minél fényesebben sikerüljön. Ennek a munkának meg is lesz az eredménye, amennyiben az előjelekből itélve a Népszövetség mai nyári mulatsága még talán az eddigi népszövetségi mulatságokat is felül fogja mulni siker dolgában.

A rendezőség egy része ma már a reggeli órákban kiutazik a fürdőbe, hogy a kellő előkészületeket megtegye. A közönség a délutáni fürdő vonattal megy ki a Püspökfürdőbe. Tekintettel az előrelátható óriási forgalomra, az államvasutak forgalmi főnöksége szives volt már a délután egy külön vonatot bocsátani a Népszövetség rendelkezésére. Ez a külön vonat délután pont 2 órakor indul a főállomásról, Váradvelencén is megáll és ugy megy ki a Püspökfürdőbe. Erre a vonatra rendes áron lehet jegyeket váltani. Ezen vonatnál a rendezőség egy része fogja a közönséget kalauzolni.

A külön vonat után a rendes személy vonatok is fognak közlekedni. Tekintettel azonban arra, hogy a rendes személyvonatok különben is zsufolva lesznek, kivánatos, hogy a ki csak teheti, a 2 órakor induló külön vonattal menjen ki a fürdőbe. A ki netalán erről lekésnék, a nyomban utána negyed órával induló rendes fürdő vonattal utazhatik.

A fürdőben 3 órakor kezdődik a mulatság szerencse halászattal, kugli versennyel és más tréfás versenyekkel. A mulatságról fényképfelvételek is lesznek, melyet darabonkint 20 fil. lehet megszerezni. A szerencsehalászathoz a rendezőség ezernél több nyeremény tárgyat szerzett be, melynek mindegyike alkalmas arra, hogy a nyerőt jó kedvre hangolja. Nem áruljuk el, micsoda meglepetéseket tartogat a szerencse halászat, de annyit lehet előre sejtetni, hogy a felnőttek és gyermekek mind meglesznek elégedve a szerencse halászat eredményével. Mert a rendezőség annyi tréfás szerkezetü fütyülőt, trombitát és egyéb effé.e hangszert szerzett be, hogy ilyen hangversenyt még a fürdő öreg fái nem hallottak, ha az összes szerencse tárgyakat kihalásszák és munkába veszik.

Aki már 10—20 efféle hasznos tárgygyal felszerelte magát a szerencse halászatnál, az megnézheti a fürdő szépségeit, esetleg kedvezményes áron használhatja a fürdőt. A Katholikus Népszövetség tagjai a Püspökfürdőben állandóan kedvezményes jegyet kapnak bármikor a tükör fürdőre és a kád fürdőre, a mulatság napján azonfelül kivételesen az uszodára is kedvezményes jegyet kaphatnak. A kedvezményes jegy váltásához a tagsági igazolvány és a megváltott belépti jegy felmutatása szükséges.

A beléptidij személyenkint 60 fillér. Az ellenőrzés megkönnyithetése céljából a belépti jegyet sziveskedjék mindenki, mint eddig is szokásban volt, ruhájára tüzni.

Délután fél 5-kor megkezdődik a konfetti csata. A rendezőség az idén oly nagy menynyiségben gondoskodott olcsó konfettiről, hogy akár éjfélig lehetne folytatni a csatát. A rendezőség ismételten felhivja a közönséget, hogy csak a Népszövetségtől árusitott konfettit vásárolja. Idegen üzéreket a rendezőség ki fog utasitani.

Este 8 órakor megkezdődik a tánc és tart éjfél utánig. Éjfélkor osztják a versenyek nyerteseinek a dijakat. Dijat nyer a legszebb nő, továbbá a legszebb bajuszu és legkopaszabb férfi. Ezek a dijak maguk is igen érdekes tréfás tárgyak lesznek.

Külön ki kell emelni a kugliverseny igen sikerülten összeválogatott dijait.

Éjfél után külön vonattal jön haza a közönség. A külön vonatra — mint az eddigi években is — rendezőség a mulatság alatt fogja árusitani a jegyeket. Felesleges tehát menettérti jegyeket váltani Nagyváradon, mert a mulatságon tolongás nélkül kényelmesen a nagy teremben megválthatja mindenki a maga jegyét akár a nagy állomásra, akár Váradvelencére.

Befejezésül még csak annyit, hogy a tiszta jövedelem a Katholikus Népszövetség céljaira fog fordittatni, ennélfogva felülfizetéseket a rendezőség hálásan fogad és hirlapilag nyugtáz.

Vajjon hogy lesz?

*

Szeretnék hintón járni
Szeretnék a pénzből
Palotát csinálni.

Tenger ringatná testem
Akit nem szeretek
Holnap eleresztem.

Éjjel tükrök ragyognak
Zöld fény melegiti
A bibor falakat.

Élni jó, ha a vonat
Klasszikus földeken
Üresen átrohant.

Nem hinni, hogy van élet
A park rácsán is túl
S nem látni a szépet.

. . . Ezt mind megkapnám vele
Ha nem volna szebb a
Koldusok kenyere.

Papp Jenő.

A telefon rendesvous esélyei.

*

I. felvonás.

(Szinhely: Elegáns boudoir. Diszkréten matt butorok, rózsaszin és világoskék hangulat. Kint alkalmasint forrón tüz a nap, mert sugarai a leeresztett redőny vékony hasadékain is betolakodnak. Szelid félhomály. Önagysága — özvegy, közel a 4 X-hez, kissé megereszkedett tokával, elől két arany foggal — kényelmesen pihen a pamlagon. Néha összeráncolja homlokát s ökölbe szoritja husos kis kacsóit s halkan csicsergi: parasztok, mind buta paraszt. Végre is merész elszánással és lendülettel fölemelkedik, a nipp asztalkához lép s megemeli legujabb szerkezetü telefonja kagylóját.)

— Halló! Nagysád kérem, mondja hány éves kegyed?

— (A telefon sistereg.)

— Igen én vagyok Liebné. Nos? 38? (Félre: Hogy hazudik.) És a kis Sárika?

— (Telefon berreg.)

— 14? Köszönöm. Kérem akkor a 38—14-et.

(Kapcsolás megtörténik.)

— Halló? Otthon van kérem a doktor ur?

— (Telefon felel.)

— Itt Lieb Lenchen beszél. Jó napot, kedves Körtéssy doktor ur. Van sok dolga?

— (Telefon felel.)

— Ah! igazán, én is ugy unom magamat. A fejem és szivem alig állja ezt a forróságot. Nem tudna ajánlani valami hüsitőt. De valami finomat és kellemeset.

— (Telefon felel.)

— Mn! Arra már gondolni sem szeretek annyit megbosszantott már.

— (Telefon 2 percig beszél.)

— Az nagyon közönséges.

— (Telefon 5 percig beszél.)

— Ej, kedves doktorkám, ne is fáradjon; én már megtaláltam az orvosságomat. Csak magát kell hallgatnom cuci, s már jobban vagyok. Ha nem lennék terhére, holnap is igénybe veszem ez „uj gyógymódot“ . . .

(Szivélyes köszönések, bókok, meleg szavak és érzések; bucsuzás 10 perc; kagyló letétetik.)

II. felvonás.

(Ahogy a német regények mondják: mehr, als 2 Monaten sind vergangen. Önagysága e percben nincs egyedül. Szive Fannykája — egy hasonló zsánerü hölgy — osztja vele az együttlét gyönyöreit.)

Lechen: Fannykám, te nem képzelsz magadnak egy olyan dzsenlamént ahogy ő beszél. Az ő eredetisége, keményen s előkelően recsegő-ropogó hangja, még akkor is ha szive érzelmeit sugja. És már a neve is: Körtéssy. Bizonyára nem is hét szilvafa, hanem hét terebélyes körtefa lengette dus koronáját ősi kuriájukon. Mert ezek az echt nemes családok ilyen motivumoktól veszik ám cimeiket. . . . Kérlek, ha éreznéd, mily remegő boldogsággal várom a percet, hogy hallhassam édes csicsergését. Ah, óh!

— Ah, óh!

(Boris féhér ibrikekben valami sárga folyadékot szerviroz).

Lechen: Kérlek, pukkadni fognak. Ha láttad volna a Róthnét, hogy főtt a veséje és a Bella . . . s a Schwartzné . . . és a . . . és a . . . (nem tartozik a nyilvánosság elé.)

III. Felvonás.

(Lenchen szendén illeg-billeg a dr Körtéssy izmos karján. Oda van a boldogságtól. Kék grenadin bluz alatt hévvel dobog a keble s e meleg pillanat nem alkalmas arra, hogy lovagjának talmi aranyláncát, doublé gyürüjét észre vegye. Ép szembe találják a Róthnét, ez előbb pukkad, aztán mosolyog. Jó órai séta után bucsuzik dr Körtéssy s Lenchen libeg haza kedélyesen. Ujfent találja a Róthnét.)

R-né (tüntető szivélyességgel:) Mondd drágám, ki az az isteni férfiu, akivel előbb találtalak?

Lenchen (oda van s mély érzelemmel, szótagolva:) dr Kör-tés-sy . . .

R-né (pukkad:) Igen??! A multkor pedig kaput nyitott nekem itt és itt. (Hol? nem mondjuk meg, mert a történet szóról-szóra megesett.)

(*oÓ.*)

HUMOR.

*

ADOLF ÖNGYILKOSSÁGA.

Adolfhoz, az Egyesült Külteleki Nyuzda részvénytársaság segédkönyvelőjéhez hütlen lett az ideálja. Adolf e miatt hálálosan szomoru volt, éjjel nem tudott aludni, egész nap aludt, s amikor este felkelt, elhatározta magát a végsőre. A kávéházban levelet irt a nőnek. S a boj már száguldott a levéllel a Király-utcába. S a nő olvasta a levelet.

Fanny, szerelmem! Szomoruságom nagyobb, mint az erőm. Nélküled élni nem tudok és nem is fogok. Megvásároltam a veronált, négy patikában vettem, hogy elég legyen s mikor ezeket a sorokat olvasod, már nem élek. Hullas néhány csendes könnyet a te hü

Adolfodért.

A nő olvasta a levelet s elfehéredett. Azután észrevette a várakozó bojt és gépiesen rászólt:

— Akar még valamit?

— Igenis, az uri ember, aki küldött — választ vár a Tuzla-kávéházba.

*

AZ ÓVATOS KOSSUTH-SZOBOR.

A sok vidéki Kossuth-szobor között van egyik magyar városkában olyan, amelyen a nagy magyar fehér kőalakja keblére szoritott kézzel áll a piactéren.

Ez előtt a szobor előtt évelődött egymással két polgár.

— Tudod miért szoritja a keblére Kossuth apánk a kezét? — kérdi az egyik.

— Hogyne tudnám, ez egy hazafias gesztus: szónoki pózban ábrázolta a szobrász.

— Dehogy, dehogy. Ott szemben lakik Hirsch, az uzsorás, attól félti a bugyellárisát.

*

ÉRZÉKENY BŰCSŰ.

Papucs ur haldoklik; a felesége szokatlan gyöngédséggel vigasztalja:

— Drágám, ha meghalsz, én utánad megyek.

A haldokló rémülten felel:

— Köszönöm, de ami engem illet, csak arra kérlek, egyáltalán ne siess nagyon . . .

*

JÓ MENTSÉG.

Az asszony reggel nagy lármával támad az urára:

— Te lump! Hány órakor jöttél haza az éjszaka?

— Tizenegykor. Pontosan egy órával éjfél előtt.

— Nem igaz! Én éjfél után félkettőig ébren voltam s addig nem jöttél haza.

— De bizony hazajöttem, de láttam a világosságot, nem akartalak zavarni, angyalom s igy inkább megvártam gyöngéd figyelemből az előszobában, mig elalszol . . .

*

A NAGYON BETEG BÉKÁK.

Palkó fürdőre ment a papával és a mamával. Eleven eszü gyerek, hamarosan a közönség kedvence lett. Egyik bácsi sétálni vitte a tó körül. A tóban sok a béka s azok valóságos brekek versenyt rendeznek. Palkó városi gyerek létére sohasem hallott ilyesmit s rögtön érdeklődik:

— Bácsi, mi az?

— Béka.

— Milyen béka?

A bácsi alapos magyarázatot ad, hogy minden kiváncsiság ki legyen elégitve.

— Látod Palkó, ez itt olyan fürdőhely, ahová beteg emberek járnak. Hát a békák is betegek, azért brekegnek.

Tovább sétálnak. Egy helyen a brekek-hangverseny még erősebb. Palkónak megvillan a szeme s diadalmasan kérdi:

— Bácsi, ugy-e ezek — nagyon beteg békák?

Uri fehérnemü, «FOWNES» kesztyü, «Habig» kalap, eredeti ANGOL CIPŐ

egyedüli raktár

Róth M. Utódánál.

HIREK

Tájékoztató.

Jul. 19. Kath. Népszövetség nyári mulatsága a Püspök-fürdőben.

Virágdalok.

*

Akácfavirágom!
A tavaszon egyszer ugye ültem itt?
Sirattam szomoruan fehér fürteid
Szirom-hullását.

Akácom azóta Te ujra nvitottál!
Koronád ringatod, száll édes illatod:
Énnekem azóta könnyem elapadt már
Mert hiszen ugy sem lesz több egy [tavaszomnál.

Nincs több egy tavasznál.
S az is olyan rőpke, akár az álom
Régen tova szállott, ha ujra nyilik
Akácfavirágom.

Csoór Lajos.

* **Az első requiem az artstetteni kápolnában.** *Fischer-Colbrie* Agost kassai megyéspüspök tegnapelőtt ünnepélyes requiemet mondott Ferenc Ferdinánd és neje lelkiüdvéért. A szent misén az artstetteni szaléziánnyok és növendékeik is jelen voltak. Ez volt az első requiem az artstettani kriptában.

* **Jászai Géza c. püspök hagyatéka.** Tegnap bontották fel a szegedi városi járásbiróságon *Jászai* Géza c. püspök végrendeletét. A püspök 4000 koronánál többet hagyományoz katholikus társulatoknak, intézeteknek. Vagyona tekintélyesebb részét pedig két részre osztja, a Szegedi Fogadalmi templom s rokonai között. Nagyértékü könyvtárát a szegedi Katholikus Körnek hagyja oly feltétellel, hogy abból minden káplánja előbb kiválaszthasson egy-egy kedvére való könyvet.

* **Kinevezés.** A kereskedelmi miniszter a nagyváradi m. kir. államépitészeti hivatalhoz tartozó élesdi utmesteri állásra, ideiglenes minőségü kir. utmesterré *Balogh* László cs. és kir. 37. gyalogezredbeli igazolványos altisztet nevezte ki.

* **Imrik Kornélia tanulmányutja.** Imrik Kornélia zongoratanárnő, a kiváló zeneszerző Drezdába utazott, hogy az ujabb német zeneirodalmat tanulmányozza. A városunk előkelő köreiben kedvelt zongoratsnárnő egy hónapig marad Drezdában, ahol a nagyhirü zongoramüvészek között sok régi ismerőse van. Augusztus 22-én tér vissza Nagyváradra s ujra megkezdi müködését a zongoratanitás terén, melyen oly nagy sikerrel müködik. Jelentkező tanitványait augusztus 22-től kezdve veszi fel.

* **Zichy Tivadar gróf védelmébe vette a diószegi fákat.** Bihardiószegen az állomástól gyönyörü fasor vezet a községig. Hatalmas százados fák ezek, melyek ugyszólván minden szépségét képezik a községnek. Most ezekre a szép fákra a községi képviselőtestület halálos itéletet mondott. A legutolsó gyülésen ugyanis a községi jegyző ellenkezése dacára is elhatározták, hogy az utszélén levő fákat kiirtatják és eladják. A befolyó pénzből pedig gyalogjárdát épitenek az állomásig. A község határozata ellen gróf *Zichy* Tivadar felebbezést adott be, amelyben kéri a határozat megsemmisitését. A felebbezésben a gróf melegen veszi védelmébe a fákat és azok kiirtását közegészségügyi és szépészeti szempontokból károsnak mondja. *Kovásznay* Marcell főszolgabiró tegnap terjesztette be az ügyet az alispáni hivatalhoz, még pedig a határozat megsemmisitése végett. A főszolgabiró már csak azért sem fogadta el a község határozatát, mert az épitendő járda egyszerü koksztöltés lesz. Ezért pedig nem érdemes tönkretenni a szép fasort, mely egy évszázad óta disze a községnek.

* **Sopron viz alatt.** Sopronból jelentik: A szerda óta szüntelenül zuhogó eső sulyos katasztrófát zuditott Sopron városára. Az esőviz megduzzasztotta a városon keresztülfolyó Ikva patakot, amely tegnap kilépett medréből és elöntötte a várost. A nagy uszoda kabinjait és egész berendezését elsodorta az ár, a Pap-réten és az Uszoda-utcában pedig egy-egy fahidat ragadott magával. A mélyebben fekvő házak lakóit valósággal kimosta lakásukból az ár, ugy, hogy egész utcasorokat ki kellett lakoltatni. Különösen nagy a kára a soproni gazdaközönségnek. A viz a lábon álló termést tönkretette, a kévéket és a lekaszált szénát elhordta.

* **Két község veszedelme.** Wertheimstein Henrik belényesi főszolgabiró tegnap sürgős jelentést tett az alispánhoz, amelyben két községe veszedelmes helyzetéről számolt be. E szerint Urszád és Sólyom községek a Poklusa és Sólyom patakok miatt már is koldusbotra jutottak. A két patak legutóbb is teljesen elpusztitotta a községek vetését. És ez igy megy évről-évre. A főszolgabiró kéri az alispánt, hogy a lehető legsürgősebben intézkedjék a patakok szabályozása iránt.

* **Pályázat a debreceni postaház épitésére.** A kereskedelemügyi miniszter a debreceni posta-, távirda és távbeszélő elhelyezésére nagyobb szabásu épületet emel. Az épület mintegy 300,000 koronára van tervezve, ami a mostani munkahiányban nem csekélység, mert sok pihenésre kárhoztatott munkáskéznek ad foglalkozást. A pályázatban részt vehet minden hazai vállalkozó és szakértő iparos. Ajánlatok munkacsoportokra is adhatók be a nagyváradi posta- és távirda igazgatósághoz. Pályázati határidő ez évi augusztus 13. déli 12 óra. Az ajánlatok augusztus 14-én délelőtt 10 órakor bontatnak fel a nagyváradi postaigazgatóság hivatalos helyiségében. A részletes feltételek a nagyváradi posta- és távirda igazgatóságnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

* **Szent István nap.** Az Országos Katholikus Nagygyülések már több izben foglalkoztak azzal a kérdéssel, hogy az országos körmenetek jellege nem megfelelően domborodik ki. Az e tárgyban hozott határozatok végrehajtásaként az Országos Katholikus Szövetség az illetékes hatóságok figyelmét erre már több izben felhivta. A most közeledő Szent István napi ünnepség körvonalai már olyan arányokban bontakoznak ki, amelyek ennek országos jellegét kidomboritják. A püspöki kar, a kormány, a hatóságok és hivatalok vezetői, a törvényhozás testületileg, illetve nagy képviselettel csatlakozik a körmenethez, amelyet maga a biboros hercegprimás vezet. A különböző katholikus egyesületek és intézmények és a vidékről felzarándokolók tömegei impozánssá fogják tenni az ünnepséget. Már eddig Mezőkövesdről egy 500-as csoportot, a felvidékről több száz résztvevőt jelentettek be és ez évben a lipcsei egyetemi hallgatóknak éppen akkor Budapesten tartózkodó 120 tagu csoportja, a Corda Fratres nemzetközi egyetemi szövetség magyar osztályának vezetésével szintén megfog jelenni. Az Országos Katholikus Szövetség a vidékiek nagyobb tömegének elszállásolhatása végett megkereste a Székesfőváros polgármesterét, hogy az iskolákban számukra helyet adjanak.

* **A Szigligeti szinház Máramarosszigeten.** *Erdélyi* Miklós társulata, mint a máramarosszigeti lapok irják, szép sikerrel müködik. E héten mutatták be a „*Mandarin*“, a „*Kiskirály*“, a „*Titok*“ és a *Nemtudomka*“ cimü darabokat. A kritika egyforma elismeréssel szól az operett és a drámai erőkről, akik tudásuk legjavát adták. Pénteken este E. Kovács Mariska felléptével „*Karenin Anna*“ ment és a direktorné rendkivül szép sikert aratott. Ma este mutatják be a „*Böském*“ cimü malacságot, a min azt hisszük a kisvárosi izlés még jobban meg fog botránkozni mint ahogy itt Nagyváradon megbotránkoztak annak idején. Az igazgató különben üdvös nyitást eszközölt a szigeti szinházban. A közönség nagy örömére az erkélyüléseket 2 K 50 filléres páholyülésekké alakitotta át.

* **Értesités!** Miután a II-ik kerület IV-ik szavazó köréhez tartozó választó jogosultsággal biró polgárok közzül különösen a váradi hegyen lakó egyének tekintettel elfoglaltságaikra, az összeiró küldöttségek előtt még nem jelentkeztek és miután tömegesen oly irányu kérelemmel fordultak hozzám, hogy a jelentkezés céljából uj határnapot tüzzek ki, ennélfogva értesitem, hogy mindazok, akik a II-ik választó kerület IV-ik szavazó körének összeiró küldöttsége előtt még nem jelentkeztek f. hó 19-én vasárnap délután 4 órától 7 óráig jelentkezhetnek választó jogosultságuknak érvényesithetése céljából a Kolozsvári-u. 100 szám alatt fekvő községi elemi iskola helyiségében. Nagyvárad, 1914 julius 18. *Schvartz Antal*, összeiró küldöttségi elnök.

* **Váczi János halála.** A debreceni katholikus közéletnek gyásza van: *Váczi* János földbirtokos, a katholikus egyházközség gondnoka 84. éves korában e hó 17-én meghalt. Az elhunyt egyike volt a debreceni közélet legnépszerübb alakjainak, aki a katholikus egyház ügyei iránt mindenkor meleg érzéssel viseltetett. A debreceni kath. intézmények épületeire, iskolákra

kitüzték a gyászlobogót. Az elhunyt az 1848-iki szabadságharcot, mint főhadnagy harcolta végig Palotay László nagyprépost-tal együtt. Váczi János a régi magyar földes urak tipikus alakja volt, aki egyéniségének varázsával mindenkit megháditott. A debreceni gazdasági egyesületnek mintegy 30 éven keresztül elnöke volt, s a debreceni uri társaság becézett „Muki bácsija". Özvegy ember volt, felesége 11 évvel ezelőtt halt meg. Hetekkel ezelőtt nagy beteg lett, s innen Váradról ment az ápoló apáca beteg-ágyához, s önfeláldozóan ápolta a nagy beteget, aki halála előtt nagy ájtatossággal vette magához az Oltáriszentséget több izben. Temetése tegnap délután 5 órakor volt. A diszes temetést *Gróh* Ferenc prépost-plébános végezte nagy segédlettel. Ott volt a temetésen a katholikus egyháztanács, a kegyes tanitórend tanári kara, a temetésben nem segédkező katholikus papság, a kath. tanitók és tanitónők s Debrecen város előkelő társadalma valláskülönbség nélkül, továbbá az egész előkelő rokonság. A végrendeletét tegnap bontották fel. Az elhunyt 30,000 koronát hagyott katholikus közcélokra, vagyona másik felét régi debreceni patricius rokonságára hagyta.

* **Csak egy hajszálon függ a csecsemő élete,** ha emésztése nincsen rendben. Éppen ezért ne mulasszon el gyermekének idejekorán Nestlé-lisztet adni, ami által a jövőre nézve magát csak sulyos fájdalmaktól és szemrehányásoktól óvja meg. Próbadobozokat és tanulságos röpiratot a gyermeknevelésről teljesen dijtalanul küld a Henri Nestlé cég, Wien, I., Biberstrasse. 129. P.

* **Vertán Lajosné balesete.** Szegedről jelentik, hogy Markovits Manó csanádi főispánnál a napokban látogatóban volt nagynénje, *Vertán* Lajosné. Tegnap akart hazajönni Nagyváradra. Motorossal ért Szegedre, hogy ott átszálljon, azonban leszállásközben lába megakadt a vasuti kocsi lépcsőjén s oly szerencsétlenül zuhant le, hogy balkarja eltörött. Egyelőre a szegedi kórházba szállitották be s táviratilag értesitették a balesetről Markovits főispánt a továbbiak megtétele végett.

* **Rendkivül** életre való, kipróbált modern intézményt ajánlunk tisztelt olvasóink szives figyelmébe a Budapesten VIII., Főherceg Sándor-utca 30-ik száma alatt fennálló Magyar Otthon penzióban. Évek óta általánosan kedvelt, pompásan bevált, családi szálló ez, ahol mérsékelt napi áron, (mindössze három koronáért is és fokozatosan feljebb) teljes ellátáshoz és lakáshoz, szépen butorozott külön bejáratu szobákhoz lehet jutni. Vidékiek, akik rövidebb-hosszabb időt kivánnak a fővárosban tölteni, szórakozás, vagy üzleti ügyek intézése végett, a Magyar Otthon barátságos hajlékaiban nyugalmasan berendezkedhetnek. Csoportos jelentkezőknek, utazóknak, turistáknak, hivatalnokoknak és más hivatásuak még kivételesebb kedvezmény jár ki. Iskolák vakációs, tanulmányi kirándulásai számára egyenesen megbecsülhetetlen a Magyar Otthon! Villamos világitás! Tükrös szekrények!

x **Korona-kávéház.** A jókedvü és fesztelen mulatozásnak ma Nagyváradon egyetlen tanyája: a *Korona-kávéház*, ahol minden este Nagy Misu daltársulata tart nivós előadást. A társulat starja *Kincses* Vica, a fiatal és csodaszép szubrett, akinek énekművészeténél csak tánctehetsége nagyobb. A kitünő Gyöngyi-pár továbbra is vonzerővel hat, Szende Manci és Lukács Teri táncduettje minden este osztatlan tapsviharban részesül.

* **Konfliktus a barátkai árviz miatt.** Mint ismeretes, junius 24-én oly óriási felhőszakadás volt Barátkán, hogy a Czáva-patak vize elöntötte az egész környéket. Viz alá került a vasuti állomás, a *Stern*-féle ipartelep, valamint a község egyrésze is. A nagy viz annyira megrongálta a vasuti töltéseket, hogy a vasuti közlekedés is szünetelt miatta. A baj elháritása után a barátkai főjegyző jelentést tett az élesdi főszolgabiróhoz és kérte, hogy hivja fel a vasuti üzletvezetőséget, hogy a vasut alatt levő áteresz nyilását bővitsék ki, mert a szük áteresz miatt nem tudott lefolyni a viz és emiatt történt a baj is. Az élesdi főszolgabiró az ügyet a vasut osztálymérnökségéhez tette át, honnan nagyon rövid válasz érkezett. Az osztálymérnökség ugyanis a bajért a községet okolja, mert nem tiszittatta ki a Czáva-patak medrét és emiatt nem mehetett le a nagy viztömeg. A vasut elutasitó válaszára a barátkai körjegyző ujabb jelentést tett. Ebben a jelentésben tiltakozik a vasut magatartása és állitása ellen és kéri a főszolgabirót, hogy vizsgáltassa meg az ügyet szakértőkkel. *Bérczy* Imre főszolgabiró az ügy további intézését az alispánra bizta és tegnap beterjesztette az összes iratokat *Fráter* Barnabáshoz.

* **Keresztény munkás szervezkedés.** A XII. Országos Katholikus Nagygyülés szociális szakosztálya a keresztény munkás szervezetek létesitésének kérdését tárgyalta s az ennek során előterjesztett javaslat értelmében a nagygyülés ugy határozott, hogy a munkástársaságok szervezése érdekében a püspöki karhoz és a káptalanokhoz felir. Az *Országos Katholikus Szövetség* e határozat végrehajtásaként felirt az egyházi hatóságokhoz, figyelmükbe ajánlva az Országos Keresztény Szociális Szövetségnek e fontos mozgalmát.

* **Anna-bál a Félix-fürdőben.** A mai nemzedéknek sejtelme sincs róla, milyen jelentősége volt valamikor az Anna-bálnak. Mennyi szép éjszaka emléke csillog felénk, a romantikának mennyi aranyos szálla füzi a régi embereket egy-egy Anna-bálhoz. Két vármegye arany fiatalsága heteken át utazgatott cimeres batáron, hogy végigtáncoljon egy bált Balatonfüreden vagy a Félix-fürdőben. A rég letünt világ, a jókedvü, gondtalan emberek világa, olyan távol van tőlünk, mint a postakocsi a keleti-expresstől. De azt a ragyogó világot visszavarázsoljuk most egy estére, egy tündérszép éjszakára a Félix-fürdőbe. A fürdő igazgatósága agilitásával, rátermettségével, a primitiv kis gyógyhelyet pár év alatt ugy felvirágoztatta, hogy ma már a legkényesebb kényelemhez szokott vendég is kellemes otthont talál benne. A fürdő vezetősége ezuttal is fényesen gondoskodott a közönség pompás szórakozásáról s julius 25-én, szombaton Anna-bált rendez. A régi hires Anna-bálok régi fénye fel fog ragyogni ezen a gyönyörü mulatságon. Lesz confetti, szerpentincsata, tombola, tüzijáték és szépségverseny. A legszebb leány egy értékes ajándékot kap. A mulatságon Virág Károly hires bandája fog muzsikálni. A készülődésről is sejthető, hogy aki részt vesz majd a bálon, örökös kedves emléke marad erről a tündéréjszakáról.

* **Nagy tombola a Fekete Sas kávéházban.** Ma, vasárnap este a Fekete Sas kávéházban szenzációszámba menő ingyen tombolaestélyt rendez az agilis bérlők, kik minden alkalommal bebizonyitották, hogy sem költséget, sem fáradságot nem kimélnek, csak oda törekednek, hogy a kávéházat látogató közönség megelégedését érdemeljék ki. Ma este 16 értékes tárgyat sorsolnak ki, minden egyes tárgy igen nagy értéket képvisel.

x **Házvezetőnőnek** ajánlkozik helyben, vagy vidékre plebániára, vagy kisebb családhoz egy fiatal nő, aki a háztartás minden ágában jártas. Cim a kiadóban.

* **A kisiparosok mulatsága.** Nagyon jól sikerült mulatságot rendezett a kisiparosok asztaltársasága a Karger-féle vendéglőben. A szép számu közönség, lányok és asszonyok egész a hajnali órákig szórakoztak a legjobb hangulatban.

* **Az anyakönyvi hivatalból.** A nagyváradi állami anyakönyvi hivatalnál julius 12-től julius 19-ig a következő bejegyzések történtek:

Eljegyzések: Ambrus Mihály—Kovács Erzsébet, Szlabei Elemér—Kovács Ida, dr Gál Jenő— Flegmann Jenni, Stein Salamon—Klein Záli, Varga Lajos—Fábián Margit, Kovács Gyula—Dombi Margit.

Házasságok: Brumár György g. kath. — Duka Juliánna g. kath. Brunner Ferenc r. kath. — Dina Margit r. kath. Bogyó András r. kath. — Veszelovszki Jolán r. kath. Gáspár András r. kath. — Perg Ida r. kath. Toditcs György g. kel. — Ferenczi Mária ág. h. ev. Schvarcz Salamon izr. — Einzig Mari izr. Seres Barna ref. — Molnár Jolán r. kath. Vad Ferenc ref. — Varga Karolina r. kath.

Halálozások: Szabó Lajosné 49 év. Kiss Károly 51 év. Özv. Moskovits Farkasné 69 év. Tallodi Béla 9 hó. Szimucz Sándor 15 nap. Bodó Juliánna 63 év. Bogdán György 31 év. Szatmári István 31 év. Nagy Dezső 3 hó. Szőke István 4 perc. Katona Lajos 55 év. Opre Juliánna 31 év. Borbély Juliánna 74 év. Csatári István 49 év. Imre Józsefné 46 év. Kiss Béláné 25 év. Kiss Sándor 22 év. Kula Antalné 71 év.

Születés bejegyeztetett: 42.

* **Fixirozzák a feleségem.** *Karinthy Frigyes moziszkeccse.*) A Vigadó mozgó varieté tegnap este mutatta be Karinthy Frigyes erősen bereklámozott szkeccsét a „Fixirozzák a feleségem"-et. Magáról a darabról nem sok jót mondhatunk. A szerző a házas életet gunyolja benne a féltékeny férjet, aki mindenkiben csábitót lát és épen ezzel kergeti a házasságtörésbe a feleségét. Lehetetlen helyzeteket teremt a férj és az asszony arról énekel, hogy kár a leányoknak férjhez menni, mert minden álmuk, ábrándjuk szerte oszlik. Ez szinte abszurdum. Mentsége csupán az, hogy direkt a Budapestnek, sőt ott is a Lipótváros exaltált, bomlott idegzetü Procéknek készült. Azt azonban hogy a darab a végén teljesen ellaposodik semmivel sem lehet menteni. Dicséret illeti a mozi részeket. Szépek, tiszták mint akármelyik Nordisk film. Különösen áll ez az álom, illetve a Don Quijotte részre, a hol maga az ötlet is kitünő és megkapó. A szinészek kifogástalanul játszák hálátlan szerepeiket. A közönség egy része elég jól mulatott, az a része, amely hasonlit a Lipótváros közönségéhez.

* **Ingatlan eladás.** Nagyteleky-utca 31 szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes föltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

Ifj. Voszka Ferencz és Társa cipész mesterek
Szilágyi Dezső-utca 6. szám.
! Mértékszerinti megrendelések a legpontosabban. !
Kath. Kör tagoknak előirt engedménnyel.

x **Kizárólag kellemes külsejü,** intelligens megjelenésü keresztény kisasszony, ki a vevőközönséggel finom modorral tud eljárni, kitünő beszédképességü és jó elárusitó, **állandó alkalmazást nyer** előkelő részvénytársaságnál. Irásbeli teendőkben jártasság és legalább 4 polg. osztályról bizonyitvány megkivántatik. **Kezdő fizetés 85 K.** Ajánlatokat „elárusitónő“ jeligével a kiadóhivatalba kérjük.

x **Kossuth-utca 2. sz. házban** a volt Szichta, valamint Tóth Zsigmond-féle üzlethelyiségek azonnal kiadók. — Ugyanott az emeleten egy kétszobás udvari lakás hozzátartozó mellékhelyiségekkel május 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

x **Kiadó lakások.** Szacsvay-utca 11. számu házban egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel AZONNAL kiadó. — Ugyanott egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel f. évi NOVEMBER 1-ére kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank rt.-nál.

x **Petőfi-utca végén** a Törköly-mérő-ut 114. sz. alatt két egyszobás lakrész május 1-re kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál, Kossuth-utca 6.

x Női fehér vászon fél cipő americai forma bőr sarokkal gombos, füzős, kivágott, spangnis 5 korona, szarvasbőr női fél cipő, finom női bőr fél cipők minden szinben 5 korona. Szandál 20—25 számig 2 korona, 26—28-ig 2 K 60, 29—34-ig 3 K 20, 35—43 4 K. Férfi chevrau americai cipő 10 K. Kalapok uri divat cikkek fehérnemüek legolcsóbb beszerzési forrása FEKETE JENŐNÉL Szent János-utcán Kis Pipa vendéglő mellett. Telefon 13—70.

x **Eladó** Vámház-utcán a Moskovits gyár mellett 717 □ öl házhely és kert. Tehermentes. Cim a kiadóban.

x **Szerencsétlen gondolat** izzadó lábra zsiros kenőcsöt kenni, tönkre teszi a harisnyát s az amugy is nedves láb a megolvadt kenőcsben cupog. Száritóra van szükség s mi szárit jobban mint a por. Egy igen szerencsés összetételü olasz port árul az „Ujvárosi drogueria“ lábizzadás ellen, 70 fillérért egy nagy dobozzal.

x Egy nagy **raktárhelyiség** a Szacsvay-utca 11. számu házban AZONNAL kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank rt.-nál.

x **Kiadó lakások.** Szőllős-utca 12. szám alatt két szobás lakás a hozzá tartozó mellékhelyiségekkel azonnal kiadó. — Ősi-tér 14. szám alatt **két üzlethelyiség** azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt **két üzlethelyiség** azonnal kiadó. — Hattyu-utca 35. sz. alatt egy szobás lakás mellékhelyiségekkel együtt azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári Tak.-pénztár r.-t-nál, Kossuth-utca 6.

x **Aszódy Mihály** Trieszti Kávé, Tea behozatala Nagyvárad, Kossuth-utca Sas palota Telefon 635. sz. Kakao ajánlat. A Banán kakao a gyermek világot meghóditotta a szülők örömére, ezen kakaotól a gyermekek hiznak, erősödnek, rendkivül táperejü. E kakaónak 1/4 kilója 1 korona, 1/8 kiló 50 fillér. Nagyváradon egyedüli főlerakat Kossuth-utcán és a Rákóczi-uti uj kávéüzletemben van. Hollandi kakao 1/4 kiló 1 korona, 1/8 kiló 50 fillér, 1 kiló 3·60 fill. Ajánlom Rákóczy-uti Csokoládé Király fiók üzletemet a cukorka vásárló közönség figyelmébe. Kugler Gerbeaud bonbonokkal fölszerelve. Egyidejüleg méltóztassék Aszódi 8 féle zamatu pörkölt kávéit meghozatni, mely izre és zamatra utánozhatatlan. Mindkét üzletemben motorüzemü kávépörkölde. Tea, rum, cognac, gyógy bor, likőr ök, kotányi édes paprika, sajt, szalámi, liptói turó, méz, zsemlék eredeti angró árban lesz számitva. Japán szervizek a Rákóczi-uti üzletem kirakatában láthatók.

x **A legjobb akarattal kérem** győződjön meg a világhirü Rádium Bohémia Japán Roma hegedü hur különlegességeimről Gramofon lemez ujdonságok Király, Fedák, Rózsa, Környei, Fráter nagysikerü felvételei. Saját készitményü modern cimbalmok, gramofon, hegedü és az összes hangszerek javitása olcsón. SIMON GYULA Rákóczi-ut 22. hangszerkészitő.

x A legujabb **párisi kalap-ujdonságok** egyedül KOHN HELÉN kalapüzletében kaphatók, Nagy Sándor-utca (Weiszlovich-ház), ahol nagy választék áll a hölgyközönség rendelkezésére a legizlésesebb és a legujabb divatu kalapokban igen olcsó árakban. A Szigligeti-szinház müvésznőinek kalapszállitója. Átalakitásokat modellek után vállal

A legszebb kézimunkák

Tátray cégnél

Rákóczi-ut 4. Telefon 783.

„The Roosevelt Schoe“

amerikai cipők

12·50 és 16·50 kizárólag

Reichard Dezső

cégnél

Rákóczi-ut Orsolya zárda épületében kaphatók.

Karinthy-premier Nagyváradon!

„Fixirozzák a feleségem . . .“

Keserves tréfa 6 képben, szinpadon és vásznon. Irta: *Karinthy Frigyes,* zenéjét: *Somlyó Zoltán* verseire irta: *Hetényi Heidelberg Albert.* Először került szinre a *VIGADÓ-MOZGÓSZINHÁZBAN* 1914. julius 18-án.

Karinthy Frigyes, akinek talentumát ma egy uj oldalról ismertük meg, kétségtelenül egyik legérdekesebb és legnagyobb reménysége az uj magyar literaturának. Szatirája, amely nevét szélesebb körökben tette ismertté, a Serift Jonathának majdnem kesernyés fajtájából való; egy fölényes ember életfilozofiájának fölényes megnyilvánulása. Teljesen félreértik Karinthyt azok, akik őt *humoristának* tartják, ennek a szónak mindennapi értelmében. A humor, amely beéri azzal, hogy nevettet, mulattat, *eszköz önmagáért,* nem akar semmi mást, csak mulattatni, sohase aspirál mélységekre és az emberi lélek felületein jár. A szatira az, amely Karinthy lényegét is adja, mélységből jön az emberi lélek legrejtettebb mélységeiből és sohase, semmilyen formájában se öncél müfaj. Mindég tendencia, javitó, átalakitó, irányitó tendencia van a szatira megnyilvánulásaiban és a tendencia az a mi értékben a humor fölé emeli.

Karinthy ma bemutatott darabja, a melyet ő egy Rákosi Jenőhöz intézett levelében, *képes drámának* nevez, tiszta szatira és ennek a müfajnak talán legtisztább termékei közül való. Egy tragikumos farceba transponál Othelló figurán keresztül belevilagit ez a szatira az emberi léleknek azoknak mélységeibe, a hol rettenetes indulatok vulkánjai dübörögnek. Szerelem, féltékenység — ez a kettő van adva Karinthy darabjában alaptéma gyanánt és ezen az alaptémán játszák el Karinthy figurái a maguk és a mi életünk tragikomédiáját. Azt mondja Karinthy: Szerelem, féltékenység — igen komoly dolgok. De valahogy minden komoly dolognak van egy végső pontja, amelyen belefordul minden komolysága az életnek abba az egyetemes nagy árkába, ahol csak ostoba ugrándozás, *komédia* már minden. Hát próbáljuk meg innen az árok széléről nézni a dolgokat és akkor nem is olyan tragikus az élet többé.

A mai premieren osztatlan siker és megértés mutatkozott. A szereplők tehetségük legjavát adták. Gellért Lajos mint férj, Jakabffy Jolán mint feleség és Darvas Ernő mint hadnagy teljesen megértették a szerzőt és hiven interpretálták őt. A nagyváradi szinházi szezonnak kétségtelenül jelentős eseménye Karinthy darabja, a melyet kellene nézni mindenkinek.

SPORT

A Szegeden megjelenő SPORT cimü hetilap, mely a Magyar Vivó Szövetség és Magyar Labdarugók Szövetsége bizalmát, mint ezen szövetségek hivatalos közlönye élvezi, a Magyar Athletikai Szövetség fenhatósága mellett julius 19-én, vasárnap délután Szegeden rendezi meg, évenkint az ország más-más városában megismétlendő vándordijas-versenyének elsejét. Tizenhat egyesület nevezett be százhusz embert. Az Aradi TE, Bajai SE, Bácska, Debreceni TE, Érsekujvári SE, Nagyváradi AC, Nagyváradi SE, Nagykikindai AC, Pécsi AC, Szabadkai MTE, Szolnoki Máv SE, Székesfehérvári TC, Szegedi AK, Szegedi TK, Ujvidéki AC, Ujvidéki TK fiai küzdenek meg a pontversenyt jutalmazó és három egymásutáni győzelemhez kötött Brüll-vándordijjért. A SPORT meghálálni igyekszik a vidéki egyesületek bizalmának és támogatásának vele szemben megnyilvánult ezen ujabb jelét, ingyenes elszállásolás mellett két korona 40 filléres teljes ellátást biztosit a résztvevőknek. Az athletikai verseny klasszikus küzdelmeit szép footbal-meccs követik. A fővárosi egyesületek (Magyar Testgyakorlók Köre, Törekvés Sport Egylet, Nemzeti Sport Club, Müegyetemi Athletikai és Footbal Club) embereiből válogatott csapat küzd meg egy vidéki kembinálttal, melynek tagjait a Szegedi Athletikai Klub, Bácska Szabadkai Athletikai Klub és Ujvidéki Tes tgyakorló Köre adják. A vidék minden részéről érkeznek tömeges bejelentések a versenyen való részvételről.

IRODALOM

A „Vasárnapi Ujság“ julius 19-iki száma képekben és szövegben egyaránt változatos tartalommal jelent meg. Érdekes képeket közöl a londoni bajnoki sportversenyeken résztvett magyarok szerepléséről verseny közben, a trónörökösné szülőházáról nagyon szép belső képeket, gróf Vay Péter japáni utjáról képeket és cikket, Neogrády Antal pompás nyári képét, aztán egy sereg aktualitást, mig szövegrészében Kaffka Margit eredeti és forditott regényének folytatólagos közlése mellett Szini Gyulától hoz novellát, B. Szász Piroskától és Farkas Bélától költeményt, illusztrált cikket a budai kir. kápolna és koronázó-templom egyházi kincseiről, képeket és cikket a legujabb divatról s a rendes heti rovatok. Irodalom és müvészet, sakkjáték, stb. — A „Vasárnapi Ujság“ előfizetési ára negyedévre öt korona. (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.)

József főherceg élete. Augusztus végével érdekes könyv jelenik meg a könyvpiacon. *Ortutay* István hirlapiró, a Szegedi Napló munkatársa közel kétszáz oldalas könyvben megirta a néhai főhercegnek élettörténetét A könyv, melynek megirásához felsőbb engedélyt kapott, részletesen foglalkozik a megboldogult főherceg müködésével, külön fejezet szól gyermekkoráról, később mint családapáról, majd a közéletben kifejtett munkásságáról, a honvédség megszervezéséről, a magyar tüzoltóság megerősitéséről stb. Minden egyes fejezet hálás méltatása annak az örökbecsü és örökértékü fáradozásnak, amelyet a megdicsőült főherceg a magyarság és Magyarország érdekében kifejtett. A diszes kiállitásu könyv, melyet számtalan illusztráció tarkit, valószinüleg kedves olvasmánya lesz a magyar közönségnek, megrendelhető öt koronáért Engel Lajos cégnél, a Szegedi Napló kiadóhivatalánál, Szeged, Dugonics-tér 12 szám.

ZENE ÉS MŰVÉSZET

Apáczay István Mária énekei.

Második füzete jelent meg most *Apáczay* István szép Mária énekeinek. A szerző ihletett lélekkel s mély érzéssel zenésiti meg a legszebb Mária verseket. Dallamai komolyak, lágyak és gyöngédek. A magyar motivumok teszik különösen szépekké és dallamosakká. Kiválóan szép munka a zenemüvek összhangositása, amely *Resch* Mihály zenetanár müve. Az egyházi zene szabályának pontos betartásával, de azért változatosan és mindig érdekesen dolgozik.

A vidéki kántorok számára valóságos tanulmány lehet ez a zenemü, amelynek megszerzését mindenkinek melegen ajánljuk, aki az egyházi zenével foglalkozik, vagy azt élvezni képes.

A müvet a szerző gróf *Széchényi* Miklós megyéspüspöknek ajánlotta. A szép kivitelü és tiszta nyomásu füzet hat remek éneket tartalmaz s ára 1 korona 60 fillér. Bárd Ferenc bizományában jelent meg. de kapható minden könyvkereskedés utján.

TÁVIRATOK

Valona tarthatatlan.

Róma, julius 18.

A felkelők közvetlen a város alatt állanak, csak órák kérdése, hogy mikor esik el Valona.

—

A szegedi uj szobrok leleplezése.

Szeged, julius 18.

Deák Eerenc és Széchényi István gróf szobrainak leleplezése szeptember 5-én lesz. Deák Ferenc szobrát Tisza István gróf fogja leleplezni, aki az ünnepségre Szegedre jön. Széchényi istván gróf szobránál Berzeviczy Albert, a Magyar Tudományos Akadémia fogja a beszédet mondani.

„NYILTTÉR"

Reisz Miksa

butorgyára BÉKÉSCSABA NAGYVÁRAD,

Rákóczi-ut 14. szám.

Üzemünket tetemesen kibővitettük, ennek folytán elismert elsőrendü készitményeinket — minden versenyt kizáró olcsó árban szállithatjuk.

TELEFON: 9—04. SZ.

A Donát-féle

kereskedelmi magántanfolyamon

Szeptember hó 1-én nyilik egy uj

6 havi kurzus,

ugy fiuk, mint leányok részére a következő tantárgyakra:

Egyszerü, kettős és amerikai könyvvitel. Magyar és német levelezés. Ker. számtan. Ker. ismeretek. Váltó- és ker. jog-ismeret. Gyors- és gépirás. Szépirás.

Az összes tantárgyakból csakis a gyakorlati életben szükséges anyag tanittatik.

A beiratások ma kezdődnek.

:: és tartanak julius 31-ig. ::

Még 5—6 nyilvános iskolát (közép, vagy polgárit, vagy kereskedelmit) látogató fiu **teljes ellátásba felvétetik. — Szigoru felügyelet! Ismétlés!** Zongora és hegedü tanitás

Bővebb felvilágositást uyujt a tanfolyam vezetője:

Donát M. Károly. Szabadság-utca 3

SZERKESZTŐI POSTA.

Royal kávéházi asztaltársaság.

Kávéházi asztaltársasággal nem szoktunk ugyan levelezni, kivált ha az asztaltársaság tagjai meg sem nevezik magukat, ez esetben azonban a felvetett kérdésre való tekintettel e helyen pár szó felvilágositást adhatunk. Tessék elolvasni az uj sajtótörvénynek a kártéritésről szóló rendelkezéseit és akkor tessék önállóan röpiratot szerkeszteni az illető ügyben, aláirni becses neveiket és vállalni a felelősséget. Mi azonban nem adjuk oda a lapnak hasábjait ahhoz, hogy h valamely vállalatnál kellemetlenség van, azt tetézzük a közönség alarmirozásával és végeredményben kártéritési pernek tegyük ki magunkat. Ha használnánk vele a közönségnek, talán erre is készek volnánk, de egyáltalán semmi közérdek sincs abban, hogy mikor illetékes férfiak igyekeznek nyugodt munkával segiteni, akkor a sajtó nyugtalanságot idézzen elő. A nyugtalanság nem segithet, csak ronthat. Nyugtalanságra pedig addig, mig a kérdéses ügyet azok a férfiak intézik, akik most beleavatkoztak: semmi szükség sincs. Nem lehet egy kávéházi asztaltól ezer és ezer ember ügyében kellő ügyismeret nélkül itélni. Majd ha a dolog megérett a nyilvánosságra, a kritikával nem fogunk késni. Annak idején mi óvtuk a közönséget a nekibolondult telekspekulációktól. A ki nem hallgatott ránk, annak nem szükséges most még a baját tetézni. Igy áll a bál — a kávéház kiülő korlátain kivül.

Regénycsarnok.

Modern Bar Kochba.

— *Regény.* —

Irta: *Cseres Andor.* 42.

Csak egyedül az a jó asszony, a felesége, nem féltékenykedett, mert tudta jól, hogy minden dicsőség elmulik, csak akkor érte kegyetlen csapás, mikor a hirlapok az ő férjét kikezdették, birálgatták tetteit, egyik hirlapiró vagy szónok, aki feltámadt a főispán ellen, nem gondolt azzal, hogy abban a magas házb n, a vármegye házában lakik egy szomoru asszony, akinek szivén üt fájó sebet minden támadás, ami a toll alul kikerül.

Megjött a virágos tavasz.

A tavaszban megérkezett a kocsiverseny, mely abból állott, hogy élő vagy művirágokkal felkoszorúzták a kocsikat és ezek a kijelölt helyen, a nagy tömeg zsivaja, éljenzése, riadozása és confettidobálása között futottak egymás után sorakozva.

A kocsiversenyt a főispán fogata vezette, a kocsiban ült a méltóságos a feleségével, aki most mosolyogva fogadta jobbra és balra hajlongva az éljenzéseket.

Azután ez is elmult, mint minden elmulik a világon, a tavasz, a nyár, az ősz, a tél, ez a legkonzervatívebb következetesség, melyet rendszeresen a naptár határoz meg, de az évszak több izben rácáfol.

XII.

Budapesten birokra keltek a nagy emberek!

A birkozó bajnokok rendesen nagy közönséget csődítenek a cirkuszokba, ahol aztán a nézők tömegéből, a rokon vagy ellenszenv megnyilatkozásai mellett, felhangzanak a buzditó kiálltások: Ne hagyd magad! nyomd le! szoritsd!

Hát igy volt ez is.

Egy ügyes politikus, legesleghátul, a háttérből suttogott a nem miniszter pártvezérnek:

— Nem igaz, amit az a másik kegyelmes mond! — huszonnégy óra alatt meglehet alapozni a magyar jegybankot!

A birokba kezdő kegyelmes hátra nézett, ott látta az ő sugóját, aki mosolyogva biztatta.

— Nohát gyere öcskös! — vagy bátya! — vagy mi vagy.

A birkozó bajnok felgyürte ingujját, izmoktól duzzadó karját mutatta, dolmányát félvállra vetette és ugy kiáltotta:

— Igaz?

A sugó pedig oda sugta:

— Persze, hogy igaz! — nézd, hogy sápadoz miatta.

A kegyelmes, a miniszter-pártvezér szintén neki gyürkőzött.

— Hazaáruló vagy! — Kiáltotta az előbbi kegyelmes — én mondom! és előre feszitette lábait.

— Hazaáruló vagy magad! — dörögte a miniszter pártvezér.

A jelenlevők nagy tömege orditott, az egyiket az egyik, a másikat a másikcsoport biztatta és neki vetelkedett a két birkozó, hogy a földre nyomja a másikat.

A néző közönség szintén két pártra szakadt, botot, esernyőt, törvénykönyvet, kalamárist, irótollat vagdostak egymáshoz és lőn olyan éktelen ricsaj, hogy a kacagástól könybe lábadt a sugó szeme.

Mikor aztán a birkozók is meg a néző közönség is jól eldöngették egymást, akkor igy szólott a sugó:

— Mostmár jöhetünk mi!

És jöttek is.

Következett a képviselőválasztás.

A ketté szakadt nagy párt, akinek kezébe a mandátumot a nép adta, nem volt képes az egyéni hiuságot a közérdek alá rendelni. Szemben állott egymással a legkétségbeesettebb küzdelemben.

Igy ment az ország a képviselőválasztás alá.

A felség, a király, nem bizhatta az állam vezetését és kormányzását az egymást marcangoló pártokra, a kormány élére más embereket hivott meg, a 67-es alap védői sorából.

Es az a vasakaratu ember felemelte szavát, bejárta az országot és hirdette a 48-as és függetlenségi párt csődjét, rámutatott az önzésre, a hiuságra, a választókkal való packázásra az ellentáborban és a nép elfordult azoktól, akiknek kezeibe mandátumot adott volt, nem egy, de sokszor 48-as és függetlenségi választó oda állott az ellentábor mellé és törpévé alakult át a legnagyobb ellenzéki párt és vesztett a volt miniszter ellenzéki pártja.

Volt népgyülés, de a csőcselék gyülése volt az, ugy hogy fel kellett hagyni vele.

És ekkor közeledett a vész a Balkán felől.

Az a török nemzet, mely iránt annyi rokonszenvvel viseltetett a magyar nemzet, egyszerre két táborra oszlott, az uj és ó törökök táborára, kormányt buktatott az uj török párt és trónt forgatott fel, Szalonikiből kiindult a hadsereg és V. Mohamed lett a szultán, az előbbi padisah fogolylyá szállott alá.

Mintha a török őrület a mieinket is megszállotta volna!

A bolgár, a görög, a szerb, a cernagore szövetségre lépett és Sztambul kapuját tüzte ki célul.

Az uj török uralom alatt a nagy török birodalom elgyöngült.

A pénzügy, a katonaügy nem mozdult előre, a veszedelem már égetett bennünket, a szerb, a cernagore már nem elégedett meg Törökország feldarabolásával, neki Magyarország déli része, Horvát és Dalmátország, sőt Bosznia és Hercegovina is kellett volna.

Törökország végelgyengülése, a balkáni országok szövetkezése azt követelte, hogy a monarchia fegyveres ereje minél hatalmasabb legyen itt a Balkán kapujánál, az elő terjesztett törvényjavaslatok ezt célozták, de a nem miniszter kegyelmes ur megkezdette az obstrukciót, meggátolta a törvénynek érvényre jutását.

Természetes, hogy a kérdés egyre égetőbb lett, a monarchia nem volt felkészülve a háborura és amikor tiltakozó szavát fel emelhette volna, vagy fel kellett volna emelnie, a miniszter-pártvezér tábora is hozzá csatlakozott a nem miniszter pártvezér táborához.

A miniszterelnök nem birt az uj alakulással és beadta lemondását, hogy helyét átadja annak, aki az obstrukció letörésére vállalkozik.

Előállott tehát ama politikus, aki egykor, még pedig nem olyan régen, a nem miniszter-pártvezér mögött a sugó szerepét vitte és a nem miniszter-kegyelmes urral alkudozni kezdett, hogy igy, hogy ugy, minő feltételek és kikötések mellett állana el az obstrukciótól?

A nem miniszter kegyelmes bele ment a csapdába.

Előadta feltételeit, hogy t. i. miniszteri székeket biztositott volna pártjabelieinek és ekkor az egykori sugó ott hagyta az engedő tábort.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG

Gabona üzlet.

Buza októberre — — —	13,16
Buza 1915. áprilisra — —	13.21
Rozs októberre — — —	9.57
Zab októberre — — —	7.75
Tengeri májusra — — —	7.24
Tengeri juliusra — — —	7·35
Tengeri 1915. május — —	7.07

Budapesti értéktőzsde.

Magyar hitelrészvény —	757.—
Osztrák hitelrészvény —	587.50
4%-os koronajáradék —	78.55
Osztr. magy. államv. —	657.—
Jelzálogbank — — —	384.—
Leszámitoló és pénzváltó —	466—.
Hazai bank — — — —	267.—
Magyar bank — — —	464 50
Keresk. bank — — —	3500.—
Rimamurányi — — —	571.50
Salgótarjáni kőszén — —	655.—
M. Ált. Kőszénbánya —	960.—
Közuti vasut — — — —	556.50
Városi villamos — — —	301.—
Adria — — — — —	548.—

A szerkesztésért felelős:
Dr KRUGER ALADÁR.

Fürdői menetrend.

NAGYVÁRAD—PÜSPÖKFÜRDŐ.

		reggel	d. e.	d. u.	d. u.	este
Nagyvárad	ind.	7 49	9 50*	2 19	4 39	8 10
V.-Velence	»	7 59	10 00	2 29	4 49	8 20
Rontó	»	8 16	10 16	2 46	5 06	8 44
Püspökfürdő	érk.	8 21	10 21	2 51	5 11	8 49

PÜSPÖKFÜRDO—NAGYVÁRAD.

Püspökfürdő	ind.	8 59	10 59*	3 29	7 11	9 29
Rontó	»	9 04	11 04	3 34	7 16	9 34
V.-Velence	»	9 17	11 21	3 47	7 33	9 46
Nagyvárad	érk.	9 27	11 31	3 57	7 43	9 57

Vasárnap és ünnepen egy külön vonat közlekedik, mely Nagyváradról indul d. e. 11·45 perckor, Püspökfürdőbe érkezik d. u. 12·15 perckor, Püspökfürdőből indul d. u 12·58 perckor Nagyváradra érkezik d. u. 1·21 perckor.

NAGYVÁRAD—FÉLIX-FÜRDŐ.

		d. e.	d. e.	d. e.	d. u.	este
Nagyvárad	ind.	8 00	10 01*	2 30	4 50	8 31
V.-Velence	»	8 10	10 10	2 40	5 00	8 41
Rontó	»	8 26	10 26	2 56	5 16	8 56
Félix-fürdő	érk.	8 33	10 33	3 03	5 23	9 03

FÉLIX-FÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

Félix-fürdő	ind.	8 40	10 39*	3 10	6 59	9 10
Rontó	»	8 47	10 46	3 17	7 06	9 17
V.-Velence	»	9 00	10 59	3 30	7 22	9 30
Nagyvárad	érk.	9 10	11 09	3 40	7 32	9 40

Vasárnap és ünnepen ezenkivül indul még egy vonat a Félix-fürdöbe délelőtt 11 óra 54 perckor és onnan vissza Nagyváradra érkezik 12 óra 33 perckor.

* Csak bezárólag szeptember 15-ig közlekedik.

Ertesitjük t. feleinket, valamint a t. közönséget, hogy a

Bècsi biztositó társaság

biharmegyei főügynökségét átvettük és a biztositó irodát helyiségünkben (Rimanóczy-utca 6. sz.) rendeztük be, hol mindennemü biztositás u. m.

tüz, jég, betörés, üvegtörés, szállitmány és életbiztositás

a legelőnyösebb feltételek mellett köthető.

Ugyancsak átvettük a

Providentia biztositó társaság

főügynökségét is, melynek minden ágazatát u. m.

baleset, automobil és géptörés elleni és szavatossági biztositásokat

kultiválni fogjuk.

A t. érdeklődő feleknek minden felvilágositással készséggel szolgálunk (Telefon 840. szám.)

Nagyváradi Kereskedelmi és Forgalmi bank részvénytársaság.

PAPI RUHÁK.

Tisztelettel értesitem a nagyságos és főtisztelendő papságot és a n. é. közönséget, hogy

papi és civil ruha tökéletességét

áttanulmányoztam Budapesten, hogy a nagyságos és főtisztelendő papságnak kényelme legyen nálam beszerezni a szükségletét. Vidéki megrendelőnek elég egy minta reverenda beküldés, esetleg hivásra személyesen kiutazom.

Alkalomra bármilyen szalon ruha kölcsön kapható.

Alázatos tisztelettel

VAJNOVSZKY KÁROLY

papi- és polgári szabó.

Szent János-utca 32. (Saját ház.)

ALAPITTATOTT 1898-BAN.

Kálvária-utcán egy üres telek eladó.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár Részvénytársaság.

Foglalkozik a bank és takarékpénztár összes ágazataival. A nyári idény alkamából ajánlja

safe-deposit osztályát

melyben mindenki saját zárja alatt, ugy a nyári idény alatt, mint egész éven át értékpapirjait ékszereit, okmányait és egyéb megőrzendő tárgyait

biztosan és olcsón

megőrizheti.

A safe-deposit osztály a bankosztálytól elkülönitett helyiségben van, mely a legnagyobb biztonság mellett, a legkényelmesebb és legdiscrétebb kezelést teszi lehetővé.

Bővebb felvilágositást készséggel nyujtunk intézeti helyiségünkben Bémer-tér 4.

Nagyvárad város tanácsának árverési küldöttségétől.

13553—1914. sz.

Árlejtési hirdetmény.

A Nagyméltóságu m. kir. Belügyminiszterium 54116—1914. számu rendeletével a nagyváradi Orsz. csendőriskola belső területén létesitendő utépitési munkálatoknak vállalatba adása céljából folyó évi julius hó 30. napján d. e. 10 órakor a városháza bizottsági termében nyilvános árlejtést fog tartani.

A válalatba adandó munkálatok a következők:

I. Gránit fejkő burkolat készitése;

II. Köröskő burkolat készitése

Ajánlat tehető az összes munkákra, vagy különkülön mind a két munkanemre.

Bánatpénzül az ajánlati összeg 5 százaléka teendő le a városi házipénztárba.

A bánatpénz készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban tehető le.

A bánatpénzt az ajánlathoz csatolni nem szabad, hanem a bánatpénz kitételét igazoló nyugta vagy annak közjegyzőileg hitelesitett másolatai csatolandó az ajánlathoz.

Az ajánlatok csak irásban alulirott küldöttségi elnök kezéhez 1914. év julius hó 30 napjának délelőtt 10 óráiig adhatók be. Az ajánlatok a nyilvános árlejtésben fognak felbontatni. Az ajánlatok 1 koronás bélyeggel látandók el és csak szabályszerüen kiállitott és pecséttel lezárt sértetlen boritékban elhelyezett és közvetlenül vagy pósta utján beadott ajánlatok fognak tárgyalás alá vétetni. A boritékon megjelölendő a munkálat, amelyre az ajánlat vonatkozik.

Ajánlat csakis az egységárak megjelölése mellett tehető, ebből a célból a város ártételekkel ki nem töltött költségvetéseket bocsájt a pályázók rendelkezésére vagyis az ajánlattevőknek maguknak kell azon egységárakat kitüntetni, melyek mellett a munkálatok végrehajtását kötelezik.

A fenti vállalatra vonatkozó általános és részletes feltételek ártételekkel ki nem töltött költségvetések és tervek a városi mérnöki hivatalnál, a hivatalos órák alatt megtekinthetők és a feltételek és költségvetések dijtalanul megszerezhetők.

Minden ajánlattevő ajánlatában világosan kitenni köteles, hogy jelen hirdetményt, az árlejtési feltételeket, ártételekkel ki nem töltött költségvetéseket és terveket ismeri és azokat magára kötelezőnek elfogadja.

A közszállitási szabályrendeletnek a hazai gyártmányok és magyar honos müszaki erő stb. alkalmazására vonatkozó határozmányai minden ajánlattevőre feltétlenül kötelező.

Az ajánlattevőt tett ajánlata azonnal és mindaddig kötelezi, mig az ajánlatok felett a végleges döntés megnem történik, ellenben Nagyvárad városát csakis az árlejtés eredménye felett hozandó határozat jogerőre emelkedésével kötelezi.

Ama pályázók, kik ajánlatuk benyujtásakor a várossal még üzleti összeköttetésben nem állottak, illetve a városi hatóság előtt még ismeretlenek, tartoznak szállitó képességüket és megbizhatóságukat azon keresk. és iparkamara bizonylatával igazolni, melyhez vállalatuk telepe szerint tartoznak.

A város közönsége fenntartja a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között az ajánlott árakon tekintet nélkül szabadon választhasson, esetleg ujabb árlejtést tarthasson.

Nagyvárad, 1914. julius 15-én.

Komlóssy József,
tanácsnok, árverési küld. elnök.

Szőlőmoly ellen az egyedüli biztos szer a **BAGOL.**

Kapható:

KONDOR DEZSŐ
cementkereskedőnél,
Nagyvárad Nagypiac-tér 1. sz.
(Füchsl-palota.)

A nagyszalontai járás főszolgabirójától.

1661—914. szám.

Pályázati hirdetmény.

Biharvármegye nagyszalontai járásba kebelezett Madarász községben nyugdijazás folytán megüresedett községi jegyzői állásra pályázatot hirdetek.

Az állás javadalmazása: 1600 korona készpénz fizetés 36 korona irodaáltalány, 900 korona irnoktartási általány.

Természetbeni lakás.

A vármegyei szabályrendeletben megállapitott magánmunkálati dijak.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy jegyzői oklevéllel és eddigi müködésüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket folyó évi julius hó 28-án d. u. 5 óráig annál is inkább adják be, mivel a később beérkező kérvényeket figyelembe nem veszem.

A választást folyó évi julius hó 29-én d. e. 10 órakor fogom megejteni Madarász községházánál.

Nagyszalonta, 1914. julius hó 15-én.

Tóth István,
tb. főszolgabiró.

Szülők figyelmébe!

Tisztelettel értesitem a tankötelés gyermekek szüleit, hogy könyvkötészetem

e tanév kezdetétől

használt tankönyvek eladásával

is foglalkozik, melyet **saját vételi árban, csekély könyvkötői dij felszámitása mellett fogok elárusitani.** — A mai drágaság inditott e lépésre, mely rendkivül előnyös lesz a szülőkre. Ugyanazon árban árusitom a használt tankönyveket, amelyért én vettem. Polgári hasznom az, hogy e könyvek a rendes ár mellett nállam köttetnek s ezáltal üzletemet a közönségnek az eddiginél is szélesebb rétegénél fogom ismertté tenni. — Ne vigyük könyveinket csak szaküzletbe kötni. Más üzletek felvállalják s mégis csak rendes könyvkötővel végeztetik el. Igy a közönség nemcsak a könyvkötőt, hanem a közvetitő kereskedőt is haszonban részesiteni kénytelen!

Pártoljuk a tisztes ipart!

A közönség pártfogását kéri

Feldstrick Kálmán
könyvkötő.

Telefonszám: **686.**

Ha nincs megelégedve szabójával, mert drága vagy rosszul szab vagy nem pontos, szóval bármi okból. Keresse fel **DARABONT GY. és TÁRSA** uriszabó céget **Szilágyi Dezső-u. 6.** (Sonnenfeld-palota) és meglepi önt az ottani szolid, jó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalmi és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről ujat készitek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

Műszaki harisnyakötőde
Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 2.
(Ausländer férfiszabócég után.)

KÉSZIT uj férfi fuszekliket és női harisnyákat a legdivatosabban, igen tartós kivitelben és olcsó árban. Elvállal fejeléseket s javitásokat, valamint azsur- és muslin-harisnyákat, kivágott cipőkhöz a legmegbizhatóbban készit. Egy próbarendelés meggyőz mindenkit a harisnyák jóságáról. Az üzlet 14 év óta áll fenn. Sok pénzt megtakarit ha harisnyáit

Lippner Marknál szerzi be.

Hódító körutra indul az uj kőbányai sörfőzde:



FŐVÁROSI SÖRFŐZŐ R. T. KŐBÁNYÁN

Főraktáros: Gilányi-ut 57. szám. Telefon 398.

Van szerencsém Nagyvárad és vidéke nagyérdemü közönségének szives tudomására hozni, hogy

Nagyváradon, Rákóczi-ut 19. sz. alatt

a mai kor igényeinek megfelelő

müköszörüldét

nyitottam.

Elvállalok mindennemü borotvák, kések, ollók, hajvágógépek husörlőgépek, ló- és juhnyirógépek javitását és köszörülését. Raktáron tartok mindennemü bel- és külföldi illatszerek, fej- és arcápoló pipereszereket, mindennemü acélárukat, ugymint borotvát, ollót, hajnyirógépet, yukszemvágó, papir-, zseb- és tollkést, valamint az összes fodrászati cikkeket. A nagyérdemü közönség szives pár fogását kérve, vagyok kiváló tisztelettel

Koller Ágoston müköszörüs

Kevés pénzért sok mindent vásárolhat, és pedig:

női harisnyák, párja 30 fillértől, selyem harisisnyáig
férfi zokni „ 28 „ „ zokniig
gyermek harisnya kötött 20 fillértől. Női férfi fehérnemüek zsebkendők, ridikülök pénzerszények, ernyők igen olcsó árért. Himzés valódi klöpli csipkék.

Férfi gallér darabja 10 fillér,

csak mig a készlet tart. Vidéki rendelések utánvét, viszont eladóknak engedmény, meg nem felelőért a pénzt visszaadjuk.

Klein Sándor és Társa
Rákóczi-ut 14.

SZEPLŐS

csunya lányok, májfoltos, kiütéses asszonyokon azonnal segit

A VILÁGHIRŰ FÖLDES-FÉLE
MARGIT-CRÊME ÉS SZAPPAN

A Margit-crême rögtön szüntet szeplőt, májfoltot, bőrkiütéseket, atkát (mitesser s mindennemü bőrbajt.

A Margit-crêmtől az arcbőr üde, rózsás lesz, a ráncok, redők eltünnek. A Margit-crêmet a világ legszebb asszonyai, hercegnők, grófnők, bárónők, hires művésznők stb. használják s el vannak ragadtatva annak páratlan bőrkonzerváló és bőrszépitő hatásától. — 6 koronás rendeléseket bárhova bérmentve küld

Földes Kelemen
gyógyszertára Arad.
Főelárusitó: Csillag gyógyszertár.

Kapható Nagyváradon: Antal Lajos, Csanda Endre, Dőri Mihály, Hajdu Hugó, Hegedüs Rezső, Irgalmasrend, Kovács Béla, Lédig Arpád, Leszner Alfréd, dr Medvigy Ferenc, Mihályi Lajos, dr Róth Miklós dr Rácz Rezső és Vadász Gusztáv, Reisz István, Szabó Dezső, Zsigmondovits Géza gyógyszertáraiban, Vadász Albert, Ujvárosi drog. Berger Sándor illatszertárban. **Nagyszalontán:** Berkes Ármin, Szabó Emil, Fenyvesi Ferencz gyógyszertáraiban.

Első nagyváradi cementipar.

Készitek granitó, terazzó, mükő és minden e szakmába vágó munkálatokat, házi csatornázásokat a városi mérnöki hivatal előirása szerint, személyes felügyeletem mellett. Kivánatra angol closet berendezéseket a legelőnyösebb fizetési felt-telek mellett a legelismeretesebb és legmesszebb menő jótállás mellett készitek. A nagyerdemü közönség becses pártfogását kéri tisztelettel

NUTTA JAKAB
cement és betonmüvek vállalata.
Szaniszló-utcza 67. szám. (Saját ház.)

A Nagyváradi sör jó és olcsó!

Hasonlitsa össze más sörökkel és **birálja meg**

előitélet nélkül

meg fog győződni arról, hogy

szükségtelen más sört drágábban vásárolnia

Telefon: gyár 439. sz., városi iroda 471. szám.

Nagyvárad város
VILLAMOS MÜVE
Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Értesitjük a t. közönséget, hogy a
Wolfram lámpák
ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállitjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világitási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,
ívlámpák
állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok
½ lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Szent László (Püspök) Gyógyfürdő

Nyári gyógyhely Nagyvárad mellett. **Európai hirü 41° C. meleg természetes hévviz.**

Javalva van, az ürületek és izmok csuzos bántalmainál, idült és különösen savas izületi lobok-nál, csonttörések és vísszamaradt vastagodásoknál, idegbajoknál, melyek rheumatikus alapon keletkeztek, vesekövek eseteiben, májbajoknál, végre női bajoknál. Állandó fürdő orvos. Különböző igények szerint berendezett nagyszámu szobák árai K 1·60-tól K 8-ig váltakoznak. Gyógyterem hirlapokkal, zongora, könyvtár és tekeasztal. Terraszok szép kilátással. Sétahelyek a fürdőtelepen és a mellette elterülő őserdőben és fenyvesben. Az erdőben jó tekepálya és lawn-tennis. Tükör- és kádfürdőkön kivül mórfürdők is vannak rendszeresitve. Modern uszoda uszás tanitással és homokkurával. Legszebb kiránduló hely. Elsőrendü zene. Kitünő konyha. Villanyvilágitás. Telefon. Interurbán.

Dancs István.

Kényelmes vasuti összeköttetés. **Prospektust kivánatra küld a bérlőség.**

Egész nyáron Kakuczi János hirneves erdélyi zenekara hangversenyez.

1914—I. 215—2. füsz.

Árverési hirdetmény.

A Sebes-Körös folyónak Nagyvárad város keleti határától Körösladány nyugati határáig terjedő szakaszán a halászati jognak hatóságilag való bérbeadását a magy. kir. földmivelésügyi miniszter 35995/913. szám alatt elrendelte és ennek foganatosításával Biharvármegyét megbizta.

A bérbeadás nyilvános árverésen történik és ezen árverés általam 1914. évi **augusztus hó 31. napján délelőtt 10 órakor** Biharvármegye székházában a főügyészi iroda helyiségében fog megtartatni a következő feltételek mellett:

a) a bérlet tartama 6 (hat) év: 1915. január 1-től 1920. december 31-ig;

b) a bérbeadás és árverés szakaszonként történik.

Első szakasz: Nagyvárad város, Biharpüspöki és Biharszentandrás községek határába eső Sebes-Körös folyó cca 140 kat. hold terjedelemben.

E szakasz kikiáltási ára 200 korona.

Második szakasz: Biharszentjános, Ujpalota és Köröstarján községek határába eső Sebes-Körös folyó szakasza cca 155 hold terjedelemben. A Biharszentjános község birtokában és határába eső területen a halászatot bérlő csak 1915. év julius hó 1-től kezdve gyakorolhatja.

E szakasz kikiáltási ára 100 korona.

Harmadik szakasz: Körösgyires, Berekböszörmény és Vizesgyán községek határába eső Sebes-Körös folyórész cca 111 hold terjedelemben. A nagyváradi l. sz. káptalan birtokában és Vizesgyán határába eső területen a halászatot bérlő csak 1915. junius hó 1-től kezdve gyakorolhatja.

E szakasz kikiáltási ára 100 korona.

Negyedik szakasz: Körösszeg, Körösnagyharsány, Körösszakál és Magyarhomorog községek határába eső Sebes-Körös folyó szakasz cca 170 hold terjedelemben. A többek birtokában és Körösszakál határába eső területen a halászatot bérlő csak 1917. május hó 1-től kezdve gyakorolhatja.

E szakasz kikiáltási ára cca 200 korona.

Ötödik szakasz: Komádi község határába eső Sebes-Körös folyórész cca 113 hold terjedelemben.

E szakasz kikiáltási ára 200 korona.

Hatodik szakasz: Vésztő és Szeghalom községek határába eső Sebes-Körös folyórész circa 198 hold terjedelemben.

E szakasz kikiáltási ára 600 korona.

Hetedik szakasz: Körösladány község határába eső Sebes-Körös folyó szakasz cca 118 hold terjedelemben.

E szakasz kikiáltási ára 300 korona.

c) Az árverezni kivánók kötelesek a kikiáltási ár 10 százalékát az árverés megkezdése előtt alulirt kiküldött hatósági közeg kezéhez készpénzben vagy biztositékképes értékpapirokban letenni.

Szabadságában áll a bérelni szándékozóknak, hogy 1 koronás bélyeggel és megfelelő bánatpénzzel ellátott irásbeli zárt ajánlatot postán küldjenek el, vagy adjanak be az árverés megkezdéséig alulirt kiküldött hatósági közegek kezéhez, melyben az ajánlati összeg szám és betüvel kiirandó, továbbá kifejezendő, hogy a bérelni szándékozó az árverési feltételeket ismeri és azoknak magát aláveti.

d) A legtöbbet igérő köteles az ajánlat elfogadása, illetőleg annak jogerős odaitélése után 8 nap alatt a bérszerződést megkötni és annak bélyeg, továbbá szerkesztési költségeit viselni, köteles továbbá egy évi bérösszeget a nagyváradi m. kir. adóhivatalnál vármegyei községi betéti alapba befizetni. A következő években pedig a haszonbéri összegek minden év julius hónap elején ugyanoda befizetendők s a befizetés megtörténte az adóhivatali nyugta bemutatása mellett az alispánnál igazolandó. A bánatpénz az utolsó évi bérletbe fog beszámittatni.

Ha a bérlő a szerződést alá nem irná, vagy a bérösszeget pontosan be nem fizetné, visszalépettnek tekintetik s költségére és veszélyére ujabb árverés fog megtartatni és az esetleges kisebb bérösszegen felüli rész tőle fog behajtatni, az esetleges többletre azonban igényt nem tarthat.

A bérlőre kötelezők lesznek a m. kir. földmivelésügyi miniszter által megállapitott üzemtervnek alább közölt rendelkezései, melyek a kötendő szerződésbe felfognak vétetni.

Üzemterv

a halászatnak a Sebes-Körös folyónak Nagyvárad város keleti határától Körösladány község nyugati határáig terjedő, illetőleg a biharvármegyei «Sebes-Körös» halászati társulati hatáskörébe tartozó szakaszán.

1. §. A Sebes-Körös folyónak Nagyvárad város keleti határától Körösladány nyugati határáig terjedő szakaszán az 1888. évi XIX. t.-c. 47. § a alapján a 35995—1913. sz F. M. rendelettel a halászatnak hatósági uton való bérbeadása rendeltetett el.

2. § A halállomány emelése és fenntartásának biztositása céljából az 1888. XIX. t.-c. 34. §-ának 2. pontja alapján a halászat hasznositása az alábbi feltételekhez köttetik és csakis ezen üzemterv korlátai között gyakorolható.

3. §. Az 1. §-ban körülirt vizterület 7 bérleti szakaszra oszlik fel és pedig:

Első szakasz: Nagyvárad város, Biharpüspöki és Szentandrás községek határa körülbelül 140 kath. holdnyi terjedelemben.

Második szakasz: Szentjános, Ujpalota és Köröstarján községek határa körülbelül 155 hold.

Harmadik szakasz: Gyires, Berekböszörmény és Vizesgyán községek határa kb. 111 hold.

Negyedik szakasz: Körösszeg, Harsány, Szakál, Ugra és Magyarhomorog községek határa kb. 170 hold.

Ötödik szakasz: Komádi község határa kb. 113 hold.

Hatodik szakasz: Vésztő és Szeghalom községek határa kb. 198 hold.

Hetedik szakasz: Körösladány község határa kb. 118 kold.

4. §. A 3. §-ban megállapitott bérleti szakaszok albérlet céljából szét nem darabolhatók; azok azonban egymással egyesitve nagyobb szakaszokban avagy együttesen is bérbeadhatók.

5. §. A hatóságnak jogában áll a bérlők, alkalmazottak (részes halászok stb.) közül azokat, akik a törvényben, hatósági rendeletekben, avagy pedig ezen üzemtervben foglalt tilalmak áthágása miatt büntetve voltak, feltéve, hogy az alkalmazottak ilyen cselekedeteit a bérlő ellen őrizhette volna, a halászatnak a társulat területén való további gyakorlásától eltiltani, illetőleg ismétlődés esetén szerződést azonnal felbontani.

6. §. A bérlők az általuk halászatra jogositottakért felelősek oly értelemben, hogy viselni tartoznak mindazon következményeket, melyek ezeknek az üzemterv intézkedéseinek megszegéséből illetőleg azokkal szemben elkövetett mulasztásából eredőleg az érdekelteket érhetik.

7. §. Az 1. § ban körülirt vizterületre nézve minden év április hó 10-től junius hó 10-ig terjedő általános tilalom állapittatik meg, mely időszak alatt a halászat mindenkinek bármiféle halra és bármiféle eszközzel tilos.

Ez általános tilalmi időszakon kivül is tiltva van a törvény 18. §-a szerint fogassüllőt, kecsegét, kősüllőt, márnát április 1-től kezdve junius hó 15-éig, végre pontyot április 1-től kezdve julius hó 15-ig és a törvény 21. §-a szerint rákot április 1-től május 15-ig terjedőleg fogni.

8. §. A törvény által mérték minimum megállapitásával védelmezett fogassüllő, kecsege, kősüllő, márnán kivül az alább megnevezett halakat is mindenkor tilos kifogni, ha csak a fej elejétől a fark végéig mérve a következő méretekkel nem birnak u. m.

czompó	20 cm.
dévér	25 «
domolykó	25 «
garda	25 «
harcsa	25 «
kárász	14 «
ön	25 «
pirosszemü keszeg . .	20 «
veres szárnyu keszeg .	20 «

Rák szemétől a kiegyenesitett fark végeig mérve 8 cm.

Amennyiben ezen hosszuságot el nem ért halak vagy rákok véletlenül fogattak volna, a vizbe azonnal visszabocsátandók.

9. §. Feltétlenül tiltva van az egész területen halakat lövés, szurás, vagy ütés által fogni.

10. §. A társulat kötelékébe tartozó vizterületen csakis oly hálók alkalmazhatók, melyek teljesen megfelelnek a törvény és hatósági rendelet követelményeinek.

11. §. Aki az üzemterv feltételeitől eltérőleg gyakorolja a halászatot az 1888. XIX. t.-c. végrehajtása tárgyában kiadott 5000—89. szám alatti miniszteri rendelet 22. §-a értelmében esetről-esetre 200 koronáig terjedhető pénzbirsággal büntettetik.

Kelt Nagyváradon, 1914. évi julius hó 6.

Dr Wallner Ödön,
v. t. főügyész.

Karinthy-vasárnap Nagyváradon!

KARINTHY FRIGYES

tegnap bemutatott szenzációs sikerü moziszkeccse

FIXIROZZÁK A FELESÉGEM

Keserves tréfa 6 képben szinpadon és vásznon



vasárnap 3 előadásban kerül szinre

fél 6, fél 8 és fél 10 órakor.

Ne mulassza el az alkalmat és menjen el valamelyik vasárnapi előadásra a

VIGADÓ-MOZGÓBA

(FEKETE SAS PASSAGE)

Karinthy szkeccsét megnézni!

Szent László-nyomda részvénytársaság, Nagyváradon